

Rozkład materiału i plan wynikowy do przedmiotu „edukacja obywatelska” dla liceum ogólnokształcącego i technikum

Nowa podstawa programowa 2025

Legenda:

- (P) – wymaganie obowiązkowe
- (F) – wymaganie fakultatywne
- (DZO) – działanie obywatelskie
- (PR) – projekt
- ® – wymaganie spoza podstawy programowej
- kolor czarny – wymaganie z poziomu rozumienia, **niebieski** – z poziomu zainteresowania, **zielony** – z poziomu zaangażowania

ROZDZIAŁ I. Ja i społeczeństwo

PYTANIE WIODĄCE: Co to znaczy być dobrym obywatelem / dobrą obywatelką?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie	Zagadnienia/ treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający) UCZEŃ:	podstawowe (dostateczny) UCZEŃ:	rozszerzające (dobry) UCZEŃ:	dopelniające (bardzo dobry) UCZEŃ:	wykraczające (celujący) UCZEŃ:		
TEMAT LEKCJI: Patriotyzm									
Liczba godzin: 2									
1.1	<p>Uczeń:</p> <p>(P) I.1) wyjaśnia, czym jest patriotyzm; formułuje opinię o różnych formach i sposobach wyrażania identyfikacji z ojczyzną i troski o ojczyznę; rozważa, co to znaczy być dobrym obywatelem (w przeszłości i obecnie)</p> <p>(F) I.1) na wybranych przykładach analizuje wpływ swoich codziennych,</p>	<p>patriotyzm: narodowy, obywatelski, gospodarczy</p> <p>obrona cywilna</p> <p>obowiązek obywatelski</p> <p>dobry obywatel</p> <p>postawa patriotyczna</p> <p>ojczyzna</p>	<p>– wskazuje <u>po jednym przykładzie</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego,</p> <p>– wymienia <u>jeden przykład</u> patriotyzmu gospodarczego,</p> <p>– wskazuje <u>dwa przykłady</u> troski o ojczyznę w lokalnej społeczności lub w kraju,</p> <p>– wskazuje <u>jeden sposób</u> na to, jak można być dobrym obywatelem,</p> <p>– wskazuje <u>dwa obowiązki</u> obywatelskie zapisane</p>	<p>– wskazuje <u>po dwa przykłady</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i w prosty sposób je omawia,</p> <p>– wymienia <u>dwa przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia,</p> <p>– identyfikuje <u>trzy przejawy</u> troski o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju,</p> <p>– wskazuje <u>dwa sposoby</u> na to, jak</p>	<p>– wskazuje <u>po trzy przykłady</u> patriotyzmu obywatelskiego i narodowego i je omawia,</p> <p>– wymienia <u>trzy przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia,</p> <p>– identyfikuje i omawia <u>trzy wybrane przejawy</u> troski o ojczyznę w najbliższym otoczeniu, w lokalnej społeczności lub w kraju,</p> <p>– wskazuje <u>trzy sposoby</u> na to, jak</p>	<p>– wskazuje <u>po trzy przykłady</u> podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia <u>po trzy przykłady</u> odpowiadających im zachowań,</p> <p>– wymienia <u>cztery przykłady</u> patriotyzmu gospodarczego i je omawia,</p> <p>– wskazuje <u>cztery sposoby</u> na to, jak być dobrym obywatelem, i je omawia; <u>deklaruje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia dwa działania, które już</u></p>	<p>– wyjaśnia, co kształtuje nasze postawy patriotyczne ®,</p> <p>– wskazuje podobieństwa i różnice między patriotyzmem obywatelskim i narodowym; omawia <u>po cztery przykłady</u> odpowiadających im zachowań,</p> <p>– analizuje <u>cztery przykłady zachowań</u> będących przejawem patriotyzmu gospodarczego,</p> <p>– analizuje <u>pięć sposobów</u> na to, jak być dobrym</p>	<p>analiza wyników badań</p> <p>praca z tekstem</p> <p>autorefleksja</p> <p>formułowanie opinii</p> <p>praca plastyczna / praca kreatywna</p> <p>praca z tekstem źródłowym</p> <p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>

	<p>indywidualnych wyborów na otoczenie, w tym na środowisko naturalne i innych ludzi</p> <p>(F) I.6) wyjaśnia, na czym polega obywatelski obowiązek obrony ojczyzny, a także formułuje opinię w sprawie różnych obowiązków w tym zakresie, wyjaśnia znaczenie systemu obrony cywilnej</p>		<p>w <i>Konstytucji RP</i>,</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje <u>jeden przykład</u> realizacji wybranego obowiązku obywatelskiego przez siebie lub swoich najbliższych, – wymienia <u>jeden przykład</u> obrony cywilnej, – z pomocą nauczyciela wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną. 	<p>być dobrym obywatelem, i krótko je omawia; przedstawia te działania, które już podejmuje,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje <u>dwa obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i w prosty sposób je omawia, – wymienia <u>dwa przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – w prosty sposób wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną. 	<p>być dobrym obywatelem, i je omawia; deklaruje, które z tych działań podejmie osobiście, lub przedstawia jedno działanie, które już podejmuje,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje <u>trzy obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je omawia, – wymienia <u>trzy przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – wyjaśnia, jak każdy obywatel może zaangażować się w obronę cywilną. 	<p>podejmuje,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje <u>cztery</u> obowiązki obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je omawia, – wymienia <u>cztery przykłady</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych wybranego obowiązku obywatelskiego, – wyjaśnia, w jakich działaniach jest realizowana obrona cywilna w Polsce – podaje <u>trzy przykłady</u>. 	<p>obywatelem,</p> <ul style="list-style-type: none"> – analizuje <u>jeden przykład</u> sytuacji w życiu publicznym, w której troska o ojczyznę zamiast łączyć – dzieli @, – rozważa, z czego wynikają różnice w rozumieniu patriotyzmu @, – wskazuje <u>wszystkie obowiązki</u> obywatelskie zapisane w <i>Konstytucji RP</i> i je analizuje, – analizuje <u>pięć przykładów</u> realizacji przez siebie lub swoich najbliższych obowiązków obywatelskich. 		
--	---	--	---	---	---	--	---	--	--

TEMAT LEKCJI: Grupy społeczne i wspólnoty
Liczba godzin: 1

1.2	<p>Uczeń:</p> <p>(P) I.2) identyfikuje różne grupy społeczne i wspólnoty (od rodziny, przez wspólnotę lokalną i państwową, po globalną); ocenia zależności między składowymi tożsamościami z przynależnością do określonych grup i wspólnot</p>	<p>grupa społeczna</p> <p>socjalizacja</p> <p>rodzina</p> <p>wspólnota: lokalna, etniczna, regionalna, globalna</p> <p>tożsamość osobista i społeczna</p> <p>sekta</p> <p>tożsamość narodowa</p>	<p>– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>dwa przykłady</u>,</p> <p>– wskazuje <u>po jednym przykładzie</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej,</p> <p>– podaje <u>wybraną funkcję</u> rodziny w społeczeństwie,</p> <p>– wskazuje <u>przykładową rolę</u>, którą odgrywa w wybranej grupie społecznej,</p> <p>– podaje przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej,</p> <p>– wskazuje <u>po jednej</u> <u>cesze</u> tożsamości osobistej i społecznej.</p>	<p>– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>trzy przykłady</u> grup, do których należy,</p> <p>– wskazuje <u>pięć cech</u> grup społecznych,</p> <p>– wskazuje <u>dwie wybrane funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i w prosty sposób je omawia,</p> <p>– odróżnia grupę społeczną od wspólnoty; wskazuje <u>jedną różnicę</u>,</p> <p>– wskazuje <u>po dwie</u> <u>cechy</u> tożsamości osobistej i społecznej.</p>	<p>– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>cztery przykłady</u> grup, do których należy,</p> <p>– wskazuje <u>pięć cech</u> grup społecznych i je omawia,</p> <p>– wskazuje <u>po dwa przykłady</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej,</p> <p>– wskazuje <u>trzy wybrane funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i je omawia,</p> <p>– wyjaśnia w prosty sposób, na czym polega <u>przykładowa</u> <u>rola</u>, którą odgrywa w wybranej grupie społecznej,</p> <p>– analizuje na przykładzie sekty zagrożenia, jakie mogą płynąć z przynależności do grupy, której cele i sposób działania tylko pozornie służą realizacji celów i potrzeb jej</p>	<p>– wskazuje <u>po trzy przykłady</u> grupy inkluzywnej i ekskluzywnej, wtórnej i pierwotnej,</p> <p>– wskazuje <u>cztery funkcje</u> rodziny w społeczeństwie i je omawia,</p> <p>– omawia <u>przykładową rolę</u>, którą odgrywa w wybranej grupie społecznej,</p> <p>– podaje i omawia przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co spaja te zbiorowości,</p> <p>– analizuje <u>swój udział</u> w wybranej <u>wspólnocie</u>,</p> <p>– wyjaśnia, co składa się na tożsamość, oraz wskazuje różnice między tożsamością osobistą a społeczną,</p> <p>– identyfikuje <u>swoje umiejętności, wiedzę i postawy</u> składające się na tożsamość</p>	<p>– wyjaśnia, co to jest grupa społeczna, i podaje <u>różnorodne przykłady</u> takich grup,</p> <p>– podaje <u>po jednym przykładzie</u> grup inkluzywnej i ekskluzywnej, <u>wskazując, co je różni</u>,</p> <p>– podaje <u>po jednym przykładzie</u> grup wtórnej i pierwotnej, do których należy,</p> <p>– analizuje na przykładzie własnej rodziny <u>cztery funkcje</u> rodziny w społeczeństwie @,</p> <p>– wyjaśnia, jak zmienia się model rodziny we współczesnym świecie @,</p> <p>– wskazuje i analizuje grupy społeczne, w których na co dzień funkcjonuje,</p> <p>– omawia <u>dwie przykładowe role</u>, jakie odgrywa w wybranych grupach</p>	<p>autorefleksja</p> <p>mapa myśli</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>analiza wyników badań / praca z wynikami badań</p> <p>praca z tekstem źródłowym / przekazami</p> <p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>zadanie edukacyjne lub działanie obywatelskie / ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N</p> <p>obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p>
-----	--	--	---	---	---	--	--	--	--

					<p>członków ®,</p> <p>– określa, czym charakteryzuje się wspólnota,</p> <p>– podaje i omawia w prosty sposób przykłady wspólnot: lokalnej, etnicznej, regionalnej i globalnej, wskazując, co spaja te zbiorowości.</p>	<p>osobistą,</p> <p>– wskazuje te cechy osobiste, które ułatwiają i utrudniają funkcjonowanie w grupach społecznych ®,</p> <p>– wskazuje cechy tożsamości osobistej i społecznej.</p>	<p>społecznych,</p> <p>– analizuje swój udział w wybranej wspólnocie ®,</p> <p>– analizuje i wyjaśnia na przykładzie sekty zagrożenia, jakie mogą płynąć z przynależności do grupy, której cele i sposób działania tylko pozornie służą realizacji celów i potrzeb jej członków ®,</p> <p>– wskazuje dwie swoje cechy, które wpływają na funkcjonowanie w grupie i które chce zmienić lub wzmocnić ®,</p> <p>– proponuje jedno działanie, które może być w tym pomocne ®.</p>		
<p>TEMAT LEKCJI: Relacje grupowe Liczba godzin: 2</p>									
1.3	<p>Uczeń:</p> <p>(P) I.3) opisuje dynamikę relacji grupowych i międzygrupowych, w tym zjawiska konformizmu i nonkonformizmu, oraz powstawanie</p>	<p>konformizm, nonkonformizm</p> <p>grupy własne, grupy obce</p> <p>dyskryminacja</p> <p>uprzedzenia</p>	<p>– wyjaśnia z pomocą nauczyciela, co to jest konformizm,</p> <p>– podaje <u>jeden przykład</u> zachowania konformistycznego w sieci lub najbliższym otoczeniu,</p>	<p>– wyjaśnia w prosty sposób, co to jest konformizm,</p> <p>– identyfikuje <u>dwa zachowania</u> konformistyczne w sieci i najbliższym otoczeniu,</p>	<p>– wyjaśnia, na czym polega konformizm, i podaje <u>trzy przykłady</u> postaw konformistycznych,</p> <p>– omawia zjawisko dyskryminacji, wskazując <u>trzy mechanizmy</u>, które</p>	<p>– omawia zagrożenia, jakie może nieść ze sobą postawa konformistyczna dla tożsamości społecznej oraz osobistej człowieka,</p> <p>– analizuje <u>cztery</u></p>	<p>– analizuje, jakie zagrożenia może nieść postawa konformistyczna dla tożsamości społecznej oraz osobistej człowieka,</p> <p>– podaje i omawia <u>pięć przykładów</u></p>	<p>praca w parach</p> <p>analiza wyników badań / praca z wynikami badań</p> <p>autorefleksja</p> <p>praca z tekstem podręcznika</p>	<p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>obserwacja (pracy</p>

	podziałów myślowych; rozpoznaje przykłady ksenofobii, stereotypów i uprzedzeń oraz dyskryminacji, w tym mowy nienawiści, a także reaguje na ich przejawy w swoim otoczeniu	stereotypy hejt, mowa nienawiści ksenofobia piramida nienawiści	– z pomocą nauczyciela wyjaśnia, na czym polega zjawisko dyskryminacji, – wskazuje sposoby reagowania na dyskryminację w klasie i najbliższym otoczeniu, – rozważa z pomocą nauczyciela osobiste doświadczenia z sytuacji, gdy był/była osobą dyskryminowaną i dyskryminowaną, – rozpoznaje przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym.	– podaje i w prosty sposób omawia <u>dwa przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych, – rozważa osobiste doświadczenia z sytuacji, gdy był/była osobą dyskryminowaną i dyskryminowaną, oraz analizuje swoją postawę w tych sytuacjach, – wyjaśnia w prosty sposób, czym są ksenofobia oraz rasizm.	jej sprzyjają, – podaje i omawia <u>trzy przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych, – rozpoznaje i reaguje na przykłady hejtu i mowy nienawiści w internecie i otoczeniu klasowym, – wyjaśnia, czym są ksenofobia i rasizm, oraz podaje ich przykłady, – wyjaśnia, jak powstają stereotypy i uprzedzenia.	<u>przykłady zachowań</u> dyskryminacyjnych.	<u>zachowań</u> dyskryminacyjnych, – odwołując się do piramidy nienawiści, analizuje wszystkie stopnie radykalizacji postaw w relacjach społecznych ®.	pytania podsumowujące	zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem
--	--	--	---	---	--	--	---	-----------------------	--

TEMAT LEKCJI: Współpraca i konflikty w grupie
Liczba godzin: 1

1.4	Uczeń: (P) I.4) identyfikuje zachowania, które budują współpracę i zaufanie w grupie, oraz takie, które prowadzą do konfliktów i podziałów; stosuje wybrane metody rozwiązywania konfliktów	fazy procesu grupowego zaufanie, współpraca i współdziałanie konflikty w grupie rozwiązywanie konfliktów w grupie	– wskazuje zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – wskazuje <u>cztery fazy rozwoju grupy</u> , – identyfikuje <u>jedną przyczynę</u> spadku poziomu zaufania społecznego, – wskazuje <u>jedno zachowanie</u> własne lub	– wskazuje i w prosty sposób omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – identyfikuje <u>trzy przyczyny</u> spadku poziomu zaufania społecznego, – wskazuje przyczyny konfliktów	– wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – identyfikuje, w jakiej fazie rozwoju są grupy zadaniowe, do których przynależy, – wyjaśnia, co to są relacje społeczne,	– wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – uzasadnia dlaczego zaufanie ma szczególne znaczenie w budowaniu relacji społecznych, – opisuje na podstawie badań,	– analizuje, co się dzieje w grupach, do których należy, – wskazuje i omawia zachowania i postawy, które ułatwiają lub utrudniają funkcjonowanie w grupie, – rozpoznaje emocje i zachowania, które wzmacniają lub osłabiają grupę ®,	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy pytania	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające /
-----	---	--	--	---	---	--	--	---	--

	w grupie		innych, które sprzyja współpracy, – wskazuje <u>trzy główne sposoby rozwiązywania konfliktów</u> .	w grupach.	– identyfikuje <u>trzy przyczyny</u> spadku poziomu zaufania społecznego i krótko je omawia, – wskazuje zachowania własne i innych, które sprzyjają współpracy, – wyjaśnia, kiedy warto sięgnąć po dany sposób rozwiązywania konfliktów.	jaki jest poziom zaufania społecznego w Polsce, – wskazuje i omawia zachowania własne i innych, które sprzyjają współpracy, – podaje, odwołując się do własnego doświadczenia, po jednym przykładzie konfliktów: interesów, wartości, i relacji, – wskazuje po jednym możliwym rozwiązaniu każdego z tych konfliktów.	– wskazuje, które instytucje cieszą się najmniejszym, a które – największym zaufaniem Polaków ®, – opisuje, na podstawie badań, jaki jest poziom współpracy wśród polskich nastolatków ®, – rozważa, na ile wyniki tych badań są spójne z jego osobistym doświadczeniem współdziałania w grupie ®, – wskazuje <u>czynniki</u> , które sprzyjają rozwiązywaniu konfliktów, – omawia <u>pięć postaw</u> wobec konfliktów; wskazuje, które z nich są najskuteczniejsze, i uzasadnia swoje zdanie.	podsumowujące	samoocena
TEMAT LEKCJI: Współczesne społeczeństwo polskie									
Liczba godzin: 2									
1.5	Uczeń: (P) I.5) korzystając	dobro wspólne konflikty światopoglądowe	– z pomocą nauczyciela wyjaśnia, co to jest dobro	– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest dobro wspólne,	– wyjaśnia, co to jest dobro wspólne, – wskazuje <u>cztery</u>	– uzasadnia, <u>dłaczego troska o dobro wspólne jest</u>	– argumentuje <u>zagrożenia</u> wynikające z dezinformacji	praca z tekstem podręcznika praca z materiałem	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska,

<p>z wyników badań, identyfikuje, co łączy, a co dzieli społeczeństwo polskie; wskazuje, z czego możemy być dumni jako państwo, a także formułuje w tej sprawie opinię i podejmuje dyskusję</p> <p>(F) I.2) analizuje zagadnienia budzące spory w społeczeństwie polskim, a także formułuje opinię w jednej z kontrowersyjnych kwestii i podejmuje w tej sprawie dialog</p> <p>(F) I.5) korzystając z wyników badań, opisuje poziom zaufania społecznego oraz jego wpływ na funkcjonowanie społeczeństwa i stan demokracji; identyfikuje czynniki obniżające poziom zaufania społecznego i weryfikuje informacje</p>	<p>i polityczne</p> <p>podziały społeczne</p> <p>dezinformacja</p> <p>fake news</p> <p>teoria spiskowa</p> <p>dialog</p>	<p>wspólne,</p> <p>– wskazuje <u>dwie postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego,</p> <p>– na podstawie badań wskazuje, z czego jest dumna większość Polaków,</p> <p>– z pomocą nauczyciela porównuje to, z czego jest dumny, z wynikami badań dotyczącymi całego społeczeństwa,</p> <p>– wskazuje <u>dwa tematy</u>, które dzielą społeczeństwo polskie,</p> <p>– wskazuje przy pomocy nauczyciela <u>dwie cechy</u> fake newsów,</p> <p>– zna i stosuje (z pomocą nauczyciela) sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie,</p> <p>– formułuje <u>jeden argument</u> (z pomocą nauczyciela) w dyskusji na jeden z wybranych</p>	<p>– wskazuje <u>trzy postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego,</p> <p>– na podstawie badań wskazuje, z czego jest dumna większość Polaków,</p> <p>– porównuje to, z czego jest dumny, z wynikami badań dotyczącymi całego społeczeństwa,</p> <p>– zna i stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie,</p> <p>– zna zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne,</p> <p>– formułuje <u>dwa argumenty</u> w dyskusji na jeden z wybranych tematów.</p>	<p><u>postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego,</p> <p>– wskazuje <u>cztery tematy</u>, które dzielą społeczeństwo polskie,</p> <p>– stosuje zasady i sposoby prowadzenia debaty na tematy sporne,</p> <p>– wyjaśnia zagrożenia wynikające z dezinformacji (z fake newsów i teorii spiskowych),</p> <p>– stosuje sposoby weryfikacji informacji znalezionych w internecie,</p> <p>– formułuje <u>argumenty</u> w dyskusji na jeden z wybranych w klasie tematów spornych, korzystając z różnych sprawdzonych źródeł,</p> <p>– identyfikuje temat, który budzi kontrowersje w lokalnej społeczności</p>	<p>wspólną sprawą®,</p> <p>– wskazuje <u>cztery postawy lub wartości</u> niezbędne do realizacji dobra wspólnego i uzasadnia wybór,</p> <p>– analizuje i omawia, na podstawie badań, przekazów medialnych oraz własnych obserwacji i doświadczeń, co łączy Polaków,</p> <p>– rozważa, czy wskazywane przez Polaków elementy łączące członków narodu są tak samo ważne dla niego, i uzasadnia swoje stanowisko,</p> <p>– rozważa na podstawie badań, jakie poglądy i postawy mogą być przyczyną konfliktów ideologicznych w Polsce,</p> <p>– wskazuje <u>pięć tematów</u>, które dzielą społeczeństwo polskie,</p> <p>– zna i stosuje zasady i sposoby prowadzenia debaty</p>	<p>(fake newsów i teorii spiskowych),</p> <p>– wyszukuje informacje z różnych źródeł na wybrany temat dzielący społeczeństwo i identyfikuje różnice w stanowiskach,</p> <p>– stosuje zasady wybranej formy dyskusji.</p>	<p>źródłowym (obraz/zdjęcie)</p> <p>praca z wynikami badań / analiza wyników badań</p> <p>autorefleksja</p> <p>praca w parach</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>mapa myśli</p> <p>praca w grupach, praca kreatywna</p> <p>praca z tekstem źródłowym</p> <p>metody dyskusyjne</p> <p>pytania podsumowujące</p> <p>działanie obywatelskie</p>	<p>samoocena, IZ od N</p> <p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>analiza prac uczniowskich</p> <p>obserwacja (wybranych uczniów)</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p>
--	--	--	--	--	--	--	--	---

<p>budujące wybraną teorię spiskową</p> <p>(DZO) Aktywne uczestnictwo w debacie na wybrany temat społeczny, prezentowanie własnego zdania, które uczeń uzasadnia i którego broni, oraz podejmowanie dialogu z osobami o odmiennych poglądach</p> <p>Kryteria oceny DZO:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania 	<p>tematów,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje <u>jeden temat</u>, który wywołuje spory w jego grupie rówieśniczej. 		<p>lub w kraju,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje <u>dwa tematy</u>, które wywołują spory w jego grupie rówieśniczej. 	<p>na tematy sporne,</p> <ul style="list-style-type: none"> – formułuje i wyraża argumenty w dyskusji na jeden z wybranych tematów, korzystając z różnych źródeł, – identyfikuje temat, który budzi kontrowersje w lokalnej społeczności lub w kraju, i dąży do aktywnego udziału w debacie nad tym zagadnieniem, – wyjaśnia, skąd się biorą teorie spiskowe, – zna i wykorzystuje sposoby chronienia się przed dezinformacją. 			
---	---	--	--	--	--	--	--

ROZDZIAŁ II. Szkoła jako wspólnota

PYTANIE WIODĄCE: Jak wspólnie tworzymy szkołę?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej	Zagadnienia/ treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
			UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:		
TEMAT LEKCJI: Zasady funkcjonowania szkoły									
Liczba godzin: 2									
2.1	<p>Uczeń:</p> <p>(P) II.1) opisuje znaczenie szkolnych reguł określonych w statucie lub innych dokumentach wewnątrzszkolnych oraz prawa i obowiązki uczniowskie, zna ich źródła i uzasadnienie, reaguje w sytuacjach naruszenia reguł</p> <p>(F) II.1) analizuje regulamin samorządu uczniowskiego lub inny wewnątrzszkolny regulamin, a także ocenia jego</p>	<p>wewnątrzszkolne prawo oświatowe: statut szkoły i regulamin SU</p> <p>prawa i obowiązki uczniowskie</p> <p>źródła praw i obowiązków ucznia</p> <p>organy szkoły: dyrektor, rada pedagogiczna, rada rodziców, samorząd uczniowski</p>	<p>– wie, gdzie znaleźć aktualny szkolny statut,</p> <p>– wskazuje dwie kwestie ważne dla ucznia, które uwzględnia statut szkolny,</p> <p>– wyszukuje (z pomocą nauczyciela) kwestie omawiane w regulaminie SU,</p> <p>– z pomocą nauczyciela wyszukuje w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków i sposobu oceniania oraz organizacji pracy szkoły,</p> <p>– wskazuje, jakie</p>	<p>– wskazuje <u>trzy</u> kwestie ważne dla ucznia w szkole, które uwzględnia statut szkolny,</p> <p>– wymienia kwestie, które są omówione w regulaminie SU,</p> <p>– wymienia prawa i obowiązki ucznia opisane w szkolnych dokumentach,</p> <p>– wyszukuje w szkolnym statucie sekcję dotyczącą praw i obowiązków ucznia, warunków i sposobu oceniania oraz organizacji pracy szkoły,</p> <p>– bierze udział w klasowym omówieniu kwestii</p>	<p>– wskazuje w szkolnym statucie te sekcje, które osobiście mają dla niego największe znaczenie,</p> <p>– identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne lub sprzeczne z innymi zapisami prawnymi,</p> <p>– analizuje swoje zaangażowanie w kształtowanie i realizację zasad obowiązujących w szkole.</p>	<p>– wyraża opinię na temat wybranych zapisów ze statutu swojej szkoły,</p> <p>– wymienia <u>wszystkie akty prawne</u> wyższego rzędu, z których wynikają zapisy ze szkolnego statutu,</p> <p>– identyfikuje w szkolnym statucie lub regulaminie SU zapisy, które są nieprecyzyjne lub sprzeczne z innymi zapisami prawnymi, oraz formułuje propozycję ich zmiany,</p> <p>– wyjaśnia, jakie znaczenie dla całej szkolnej społeczności ma</p>	<p>– wymienia i analizuje kluczowe zapisy statutu swojej szkoły, dotyczące wybranych obszarów funkcjonowania ucznia w społeczności szkolnej,</p> <p>– wyraża opinię na temat wybranych zapisów ze statutu swojej szkoły,</p> <p>– omawia wybrane prawa i obowiązki ucznia oraz rozważa, jaki jest poziom ich realizacji w polskiej szkole,</p> <p>– wskazuje wszystkie akty wyższego rzędu, które są źródłem</p>	<p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP, Konwencja o prawach dziecka</i>)</p> <p>praca z wynikami badań / analiza wyników badań</p> <p>autorefleksja</p> <p>praca w parach</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>praca w grupach</p> <p>metody dyskusyjne</p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p> <p>analiza prac uczniowskich</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena</p>

	regulacje i proponuje zmiany, jeśli są konieczne		prawa ucznia najczęściej są naruszane w szkole, – wskazuje organy w szkole, do których może się zgłosić uczeń, kiedy jego prawa są łamane.	realizacji wybranych praw ucznia w szkole, – wskazuje, jakie prawa ucznia najczęściej są naruszane w szkole, – bierze udział w klasowym omówieniu kwestii realizacji przez uczniów wybranych obowiązków ucznia w szkole.		regulamin SU, – formułuje opinię na temat realizacji wybranych praw ucznia w szkole, – formułuje opinię na temat poziomu realizacji przez uczniów wybranych obowiązków ucznia w szkole, – wyjaśnia, w jaki sposób uczniowie mogą wpływać na reguły obowiązujące w ich szkole.	praw i obowiązków ucznia.	wypowiedź pisemna pytania podsumowujące	stopniem
TEMAT LEKCJI: Społeczność szkolna Liczba godzin: 2									
2.2	Uczeń: (P) II.2) diagnozuje problemy i potrzeby społeczności szkolnej, proponuje konstruktywne rozwiązania, a także w miarę możliwości (samodzielnie lub zespołowo) podejmuje działanie w tej sprawie (F) II.3) wyjaśnia, czym są mediacje	szkolna społeczność więzi społeczne przynależność diagnoza potrzeb metody diagnozy mediacje szkolne mediator rówieśniczy budżet uczniowski	– wymienia członków szkolnej społeczności, – wskazuje <u>jedną</u> metodę, za pomocą której można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – wskazuje rozpoznany w klasie <u> jeden obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u> , – wskazuje z pomocą nauczyciela, co można zrobić w danej sprawie (kroki),	– wskazuje <u>pięć</u> pytań, które pomogą zbadać poczucie przynależności do społeczności szkolnej wśród uczniów jego szkoły ®, – wskazuje <u>dwie</u> metody, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – wskazuje, co można zrobić w danej sprawie (kroki), – samodzielnie	– wskazuje <u>trzy</u> metody, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – samodzielnie identyfikuje <u> jeden obszar problematyczny / obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u> , który wymaga działania i badania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności, – przygotowuje	– uzasadnia, że szkoła jest społecznością, w której istnieją więzi formalne i obiektywne ®, – formułuje zespołowo <u> pięć</u> pytań, które pomogą zbadać poczucie przynależności do szkoły uczniów placówki, do której uczęszcza ®, – wskazuje <u> cztery</u> metody, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej	– rozważa, na ile czuje się przynależny do szkolnej społeczności, oraz wskazuje czynniki, które wpływają na poziom poczucia tej przynależności ®, – wskazuje <u> pięć</u> metod, za pomocą których można zbadać potrzeby szkolnej społeczności, – samodzielnie identyfikuje i omawia <u> obszar problematyczny /</u>	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy formułowanie pytań ankietowych metody badawcze –	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej, wybranych uczniów) pytania sprawdzające / samoocena, ocena koleżeńska portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, samoocena, IZ od N pytania

<p>i kiedy mogą być stosowane; wymienia korzyści wynikające z wykorzystania mediacji w konfliktach rówieśniczych i szkolnych; gdy jest to możliwe, w sytuacjach spornych odwołuje się do mediacji</p> <p>(DZO) Napisanie wniosku o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe</p> <p>Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania</p>	<p>– wyjaśnia, kiedy pomocne są mediacje, – z pomocą nauczyciela wyszukuje podstawowe informacje na temat budżetu uczniowskiego, – wskazuje i zgłasza <u>pomysł</u>, który mógłby zostać sfinansowany z budżetu uczniowskiego.</p>	<p>wyszukuje podstawowe informacje na temat budżetu uczniowskiego.</p>	<p>projekt działania wraz z wnioskiem o sfinansowanie go z budżetu uczniowskiego (na podstawie dokumentacji ze swojej szkoły lub z innych szkół).</p>	<p>społeczności, – wyjaśnia, na czym polegają mediacje, – formułuje <u>trzy argumenty za korzystaniem z mediacji</u> w rozwiązywaniu sporów między rówieśnikami lub między uczniami i nauczycielami, – wskazuje <u>trzy cechy</u>, jakimi powinien charakteryzować się mediator.</p>	<p><u>obszar do rozwoju w funkcjonowaniu szkoły</u>, który wymaga działania i zbadania pod kątem potrzeb członków szkolnej społeczności, – dobiera adekwatną metodą badawczą do wybranego problemu/obszaru, – wskazuje <u>trzy źródła finansowania działań społecznych w szkole</u> ®.</p>	<p>mapa przestrzeni pytania podsumowujące działanie obywatelskie</p>	<p>sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>
--	--	--	---	---	--	--	--

TEMAT LEKCJI: Samorząd uczniowski
Liczba godzin: 1

2.3	<p>Uczeń:</p> <p>(P) Il.3) opisuje idee samorządności uczniowskiej, w tym samorząd klasowy, szkolny i radę szkoły; analizuje mechanizmy włączania uczniów w decydowanie o sprawach szkoły, a także wykorzystuje samodzielnie lub w grupie wybrany mechanizm.</p> <p>(DZO) Kandydowanie w klasowych lub szkolnych wyborach, w tym prowadzenie kampanii wyborczej</p> <p>Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania</p>	<p>samorząd uczniowski</p> <p>prawo oświatowe</p> <p>idea samorządność i uczniowskiej</p> <p>partycypacja</p> <p>proces decyzyjny w szkole</p> <p>samorząd klasowy</p> <p>rada szkoły</p> <p>wybory do władz samorządu uczniowskiego</p>	<p>– wyjaśnia, kto tworzy samorząd uczniowski (SU),</p> <p>– wymienia <u>dwa uprawnienia SU</u>,</p> <p>– wymienia <u>dwie korzyści</u> wynikające z dobrego funkcjonowania SU,</p> <p>– wskazuje <u>jedno działanie</u> własne lub koleżanek i kolegów podjęte w ramach SU,</p> <p>– wskazuje <u>inicjatywy</u> szkolne podjęte przez SU w ostatnich <u>dwóch latach</u>,</p> <p>– wie, <u>gdzie znaleźć</u> regulamin SU,</p> <p>– wymienia, korzystając z regulaminu SU, wszystkie organy szkolnego samorządu,</p> <p>– wskazuje członków rady szkoły,</p> <p>– bierze czynny udział w wyborach do SU,</p> <p>– wskazuje <u>dwie sprawy</u>, w których uczniowie mogą podejmować decyzje</p>	<p>– wymienia <u>trzy uprawnienia SU</u>,</p> <p>– wymienia <u>trzy korzyści</u> wynikające z dobrego funkcjonowania SU,</p> <p>– wskazuje <u>dwa działania</u> własne podjęte w ramach SU,</p> <p>– wyjaśnia, co trzeba zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU,</p> <p>– wskazuje <u>trzy sprawy</u>, w których uczniowie mogą podejmować decyzje w szkole, i krótko je omawia,</p> <p>– angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami oraz wykazuje się inicjatywą i kreatywnością podczas realizacji projektu.</p>	<p>– wymienia <u>cztery uprawnienia SU</u>,</p> <p>– wskazuje <u>jedno źródło</u> prawne, z którego wynikają uprawnienia SU,</p> <p>– wymienia <u>cztery korzyści</u> wynikające z dobrego funkcjonowania SU,</p> <p>– rozważa <u>własne zaangażowanie</u> w działalność SU,</p> <p>– wymienia wszystkie organy szkolnego samorządu,</p> <p>– wyjaśnia, czym zajmuje się rada szkoły,</p> <p>– tłumaczy, co trzeba zrobić, żeby wystartować w wyborach do SU,</p> <p>– zgłasza swoją kandydaturę w wyborach do SU i przygotowuje autoprezentację,</p> <p>– formułuje samodzielnie <u>dwa argumenty</u> za tym, by uczniowie</p>	<p>– wymienia <u>pięć uprawnień SU</u>,</p> <p>– omawia <u>dwa źródła</u> prawne, z których wynikają uprawnienia SU,</p> <p>– omawia <u>pięć korzyści</u> wynikających z dobrego funkcjonowania SU,</p> <p>– ocenia, czy zapisy regulaminu SU pozwalają wszystkim uczniom na realne włączenie się w prace samorządu,</p> <p>– formułuje <u>dwa argumenty</u> za powołaniem rady szkoły,</p> <p>– zgłasza swoją kandydaturę w wyborach do SU; przygotowuje autoprezentację, w tym formułuje <u>trzy argumenty</u> za swoją kandydaturą i jeden postulat, dotyczący np. zmian w funkcjonowaniu uczniowskiego samorządu,</p>	<p>– wymienia <u>sześć uprawnień SU</u>,</p> <p>– omawia <u>trzy źródła</u> prawne, z których wynikają uprawnienia SU,</p> <p>– omawia <u>sześć korzyści</u> wynikających z dobrego funkcjonowania SU,</p> <p>– omawia <u>sześć</u> <u>szczegółowo jedną</u> z korzyści z dobrego funkcjonowania SU, odwołując się do praktyki swojej szkolnej społeczności,</p> <p>– wskazuje <u>trzy cechy</u> dobrze funkcjonującego SU,</p> <p>– ocenia, w których obszarach SU w jego szkole dobrze funkcjonuje, a w których jego działalność wymaga rozwinięcia lub naprawy,</p> <p>– omawia <u>cztery poziomy</u> włączenia uczniów w podejmowanie decyzji w szkole</p>	<p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>badawczy projekt edukacyjny</p> <p>praca z tekstem źródłowym (ustawa <i>Prawo oświatowe</i>, regulamin SU)</p> <p>praca w grupach</p> <p>analiza przypadku</p> <p>pytania podsumowujące</p> <p>działanie obywatelskie</p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>obserwacja wybranych uczniów</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N</p>
-----	---	--	---	---	---	---	--	---	---

<p>(PR) Projekt badawczy Temat: Rola demokracji w szkole – czy uczniowie powinni posiadać większy wpływ na podejmowanie decyzji?</p> <p>Kryteria oceny projektu: – adekwatności działania do postawionego celu</p> <p>– stopień zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy</p> <p>– skuteczności działania</p> <p>– współpraca w zespole</p> <p>– indywidualny wkład każdej osoby</p>		<p>w szkole, – angażuje się w prace zespołu projektowego zgodnie z przypisanymi zadaniami.</p>		<p>uzyskali większy wpływ na życie szkoły, – angażuje się w formułowanie celów i zadań zespołu projektowego.</p>	<p>– formułuje samodzielnie <u>trzy argumenty</u> za tym, by uczniowie uzyskali większy wpływ na życie szkoły.</p>	<p>(informowanie, konsultowanie, współdecydowanie, decydowanie), – ocenia, odwołując się do przykładów, na ile w jego szkole jest realizowane włączenie uczniów w procesy decyzyjne na kolejnych poziomach, – omawia <u>wszystkie cechy demokratyczne</u> wyborów do SU, – wskazuje źródło informacji o sposobie przeprowadzania wyborów do SU ®.</p>		
---	--	---	--	---	--	--	--	--

ROZDZIAŁ III. Samorząd terytorialny

PYTANIE WIODĄCE: Jak budujemy wspólnotę lokalną i regionalną?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe podstawy programowej P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie	Zagadnienia/ treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający) UCZEŃ:	podstawowe (dostateczny) UCZEŃ:	rozszerzające (dobry) UCZEŃ:	dopelniające (bardzo dobry) UCZEŃ:	wykraczające (celujący) UCZEŃ:		
TEMAT LEKCJI: Społeczność lokalna									
Liczba godzin: 1									
3.1	<p>Uczeń:</p> <p>(P) III.1) identyfikuje i opisuje specyficzne cechy swojej społeczności lokalnej oraz dziedzictwo budujące lokalną tożsamość i lokalny patriotyzm; formułuje opinię i podejmuje dyskusję o najważniejszych wyzwaniach stojących przed społecznością</p> <p>(F) III.5) diagnozuje problemy i potrzeby społeczności lokalnej dotyczące młodych ludzi,</p>	<p>społeczność lokalna</p> <p>tożsamość lokalna</p> <p>dziedzictwo: materialne, niematerialne, naturalne</p> <p>patriotyzm lokalny</p>	<p>– w prosty sposób wyjaśnia, co to jest lokalna społeczność,</p> <p>– z pomocą nauczyciela opisuje swoją lokalną społeczność,</p> <p>– wskazuje <u> jeden przykład</u> patriotyzmu lokalnego,</p> <p>– wskazuje <u> jeden problem</u>, z którym mierzy się jego lokalna społeczność,</p> <p>– bierze udział (bierny) w <u> jednych obchodach rocznicy historycznej</u> w społeczności lokalnej.</p>	<p>– wyjaśnia, co to jest lokalna społeczność,</p> <p>– w prosty sposób opisuje swoją społeczność lokalną, w tym jej członków oraz wybrane elementy charakterystyczne,</p> <p>– wymienia <u> dwa przejawy</u> patriotyzmu lokalnego,</p> <p>– identyfikuje, we współpracy z członkami społeczności lokalnej, <u> dwa problemy</u>, z którymi mierzy się jego lokalna społeczność, wyraża własną opinię na ich temat.</p>	<p>– opisuje swoją społeczność lokalną, w tym jej członków oraz elementy charakterystyczne,</p> <p>– podejmuje zadania związane z organizacją ważnych obchodów historycznych rocznic w społeczności lokalnej.</p>	<p>– podejmuje refleksję nad własnym poczuciem przynależności do lokalnej społeczności,</p> <p>– wymienia <u> trzy przejawy</u> patriotyzmu lokalnego,</p> <p>– identyfikuje, we współpracy z członkami społeczności lokalnej, <u> trzy problemy</u>, z którymi mierzy się jego lokalna społeczność, a także wyraża własną opinię na ich temat oraz formułuje propozycje możliwych rozwiązań.</p>	<p>– wskazuje i omawia sześć elementów tworzących lokalną społeczność,</p> <p>– wymienia <u> po trzy przykłady</u> dziedzictwa materialnego, niematerialnego i naturalnego społeczności, do której czuje przynależność,</p> <p>– wyjaśnia, czym różni się patriotyzm od patriotyzmu lokalnego, oraz wskazuje podobieństwa między tymi postawami,</p> <p>– omawia znaczenie patriotycznej postawy wobec</p>	<p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>praca z wynikami badań / analiza wyników badań</p> <p>autorefleksja</p> <p>praca w parach</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>praca z tekstem źródłowym</p> <p>pytania podsumowujące</p> <p><i>działanie obywatelskie</i></p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>obserwacja wybranych uczniów</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N</p>

	<p>a także proponuje konstruktywne rozwiązania tych problemów oraz korzysta z dostępnych mechanizmów demokratycznych, by je zasygnalizować</p> <p>(DZO) Aktywne uczestnictwo w przygotowaniu obchodów rocznicy ważnego wydarzenia historycznego (nieorganizowanego w ramach działalności szkoły) lub w innych obchodach</p> <p>Kryteria oceny DZO:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania 						<p>lokalnej społeczności, w tym wskazuje korzyści płynące z tej postawy ®,</p> <p>– przedstawia ruchy miejskie jako przejawy obywatelskiego zaangażowania w sprawy społeczności lokalnej ®.</p>		
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

TEMAT LEKCJI: Struktura i zadania samorządu terytorialnego
Liczba godzin: 1

3.2	Uczeń: (P) III.2) porównuje zadania i kompetencje poszczególnych szczebli samorządu terytorialnego, w tym jednostek pomocniczych gminy, oraz ich wpływ na własne życie i życie społeczności; wyjaśnia znaczenie samorządności i pomocniczości	samorządność samorząd terytorialny zasada pomocniczości organy samorządu terytorialnego zadania samorządu terytorialnego: własne, zlecone, powierzone jednostki samorządu terytorialnego jednostki pomocnicze gminy	– wyjaśnia, z pomocą nauczyciela, po co nam samorzady, – wskazuje <u>jeden przykład</u> realizacji zasady pomocniczości w samorządach, – wymienia, z pomocą nauczyciela, <u>wszystkie jednostki samorządu terytorialnego: regionalnego i lokalnego</u> , – wskazuje <u>po jednym zadaniu własnym</u> gminy, powiatu i województwa, – wymienia <u>dwa przykłady zadań zleconych</u> gminy, – wskazuje, z pomocą nauczyciela, organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – wskazuje <u>po dwie kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa,	– wyjaśnia w prosty sposób, po co nam samorzady, – wskazuje <u>dwa przykłady</u> realizacji zasady pomocniczości w samorządach, – wymienia <u>wszystkie jednostki samorządu terytorialnego: regionalnego i lokalnego</u> , – wskazuje <u>po trzy zadania własne</u> gminy, powiatu i województwa, – wymienia <u>po jednym przykładzie zadań zleconych</u> gminy, powiatu i województwa, – wskazuje organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – wskazuje <u>po trzy kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy,	– wyjaśnia, po co społeczeństwu samorzady, – omawia zasadę pomocniczości, odwołując się do konkretnych przykładów dotyczących funkcjonowania samorządu terytorialnego, – rozróżnia zadania własne, zlecone i powierzone samorządu terytorialnego, – wskazuje <u>po cztery zadania własne</u> gminy, powiatu i województwa, – wymienia <u>po dwa przykłady zadań zleconych</u> gminy, powiatu i województwa, – wskazuje organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – omawia <u>po cztery kompetencje</u> organów	– <u>analizuje znaczenie samorządności dla funkcjonowania wspólnot (szkolnej, lokalnej, zawodowej)</u> , – wskazuje <u>po pięć zadań własnych</u> gminy, powiatu i województwa, – wskazuje <u>po trzy przykłady zadań zleconych</u> gminy i powiatu oraz dwa zadania zlecone województwa, – wymienia organy stanowiące prawo i wykonawcze działające na terenie gminy, powiatu i województwa, – omawia <u>po cztery kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa oraz podaje po jednym przykładzie ich stosowania, – podaje <u>jeden przykład</u> jednostki	– wyjaśnia, na czym polega zasada decentralizacji władzy publicznej, – wskazuje <u>po siedem zadań własnych</u> gminy, powiatu i województwa, – wskazuje, jakie organy stanowiące prawo i wykonawcze działają na terenie gminy, powiatu i województwa, – omawia <u>cztery kompetencje</u> organów stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa oraz podaje po jednym przykładzie ich stosowania, – omawia <u>wpływ wybranych dwóch decyzji podjętych przez samorząd w jego gminie na codzienne życie mieszkańców</u> , – wskazuje akty prawne regulujące	praca z tekstem podręcznika autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy praca z tekstem źródłowym / treściami znalezionymi w internecie pytania podsumowujące wyszukiwanie informacji w internecie	rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja wybranych uczniów pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem
-----	---	---	--	--	---	--	---	--	---

			<ul style="list-style-type: none"> – podaje <u>jeden przykład</u> jednostki pomocniczej w swojej gminie, – omawia, z pomocą nauczyciela, jak realizacja zadań przez gminę wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców, – wyszukuje, z pomocą nauczyciela, bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego gminie. 	<p>powiatu i województwa,</p> <ul style="list-style-type: none"> – omawia w prosty sposób, jak realizacja zadań przez gminę wpływa bezpośrednio na życie mieszkańców, – wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego gminie. 	<p>stanowiących i wykonawczych na poziomie gminy, powiatu i województwa,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje <u>jeden przykład</u> jednostki pomocniczej w swojej gminie, – ocenia, w jaki sposób realizacja zadań przez gminę bezpośrednio wpływa na życie mieszkańców, – omawia wpływ wybranych <u>dwóch decyzji</u> podjętych przez samorząd w jego gminie na codzienne życie mieszkańców. 	<p>pomocniczej gminy oraz wyjaśnia jej znaczenie w funkcjonowaniu wspólnot lokalnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> – wyszukuje bieżące informacje dotyczące działań podejmowanych przez samorząd w jego gminie. 	<p>zasady funkcjonowania samorządu terytorialnego.</p>		
<p>TEMAT LEKCJI: Proces decyzyjny w samorządzie Liczba godzin: 2</p>									
3.3	<p>Uczeń:</p> <p>(P) III.3) opisuje sposoby podejmowania decyzji przez organy władz wykonawczych i uchwałodawczych jednostek samorządu terytorialnego; identyfikuje mechanizmy udziału mieszkańców w procesach</p>	<p>proces decyzyjny w organach wykonawczych</p> <p>proces decyzyjny w organach uchwałodawczych</p> <p>prawo miejscowe</p> <p>komisje rady/sejmiku</p>	<ul style="list-style-type: none"> – omawia, z pomocą nauczyciela, organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, – wskazuje organy wykonawcze jednoosobowe i kolegalne, – wyszukuje, z pomocą 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia krótko organy wykonawcze i sposób, w jaki podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, – wyszukuje <u>dwie przykłady spraw</u>, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie, – formułuje, wspólnie z innymi 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, jakie organy wykonawcze i w jaki sposób podejmują decyzje w gminie, powiecie i województwie, – odróżnia organy wykonawcze jednoosobowe od kolegalnych, – wyjaśnia, czym są akty prawa miejscowego, oraz 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje <u>siedem form uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej, – omawia <u>szczegółowo jedną z tych form</u>, wyjaśniając, jakie znaczenie ma aktywny udział mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia różnice między zarządzeniem a decyzją administracyjną ®, – omawia proces tworzenia prawa miejscowego (od inicjatywy uchwałodawczej do ogłoszenia uchwały) ®, – omawia <u>na</u> 	<p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>praca z wynikami badań / analiza wyników badań</p> <p>autorefleksja</p> <p>praca w parach</p> <p>rozmowa na forum klasy</p>	<p>portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N</p> <p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>analiza prac uczniowskich</p>

<p>decyzyjnych i wykorzystuje wybrany mechanizm</p> <p>(F) III.3) wyszukuje aktualne informacje o pracach rady gminy lub miasta oraz działaniu komisji powołanych przez radę gminy lub miasta, wybiera i śledzi interesujące go zagadnienie, formułuje i przedstawia opinię na jego temat</p> <p>(DZO) Aktywny udział w spotkaniu z przedstawicielami organów władzy publicznej, w ramach którego uczeń zadaje pytania dotyczące kompetencji tych organów</p> <p>(DZO) Uczestnictwo w konsultacjach społecznych na wybrany temat lub w wysłuchaniu publicznym, w ramach których uczeń formułuje własną opinię i przekazuje ją odpowiednim władzom</p> <p>Kryteria oceny DZO: – adekwatności</p>	<p>formy udziału mieszkańców w procesach decyzyjnych</p>	<p>nauczyciela, kolegi lub koleżanki, <u>dwa przykłady spraw</u>, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie,</p> <p>– formułuje, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, pytania do wybranego organu w gminie lub powiecie,</p> <p>– wypisuje działania, które zostały podjęte w ostatnim czasie przez dany organ gminy,</p> <p>– wskazuje <u>dwie formy uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej,</p> <p>– szczególnie omawia, z pomocą nauczyciela, kolegi lub koleżanki, <u>jedną z tych form</u> i przedstawia <u> jeden argument</u> zachęcający mieszkańców do aktywnego udziału w podejmowaniu decyzji,</p> <p>– wyszukuje <u>jedną</u></p>	<p>uczniemi, pytania do wybranego organu w gminie lub powiecie i wypisuje te działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez dany organ,</p> <p>– wskazuje <u>trzy formy uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej,</p> <p>– omawia w prosty sposób <u>jedną z tych form</u> i przedstawia <u> jeden argument</u> zachęcający mieszkańców do aktywnego udziału w podejmowaniu decyzji,</p> <p>– wyszukuje w swojej gminie <u>jedną sprawę</u>, w której prowadzone są konsultacje społeczne, oraz formułuje opinię na temat tej sprawy.</p>	<p>podaje ich przykłady,</p> <p>– wykorzystuje wiedzę o kompetencjach wybranego organu samorządu terytorialnego, by sformułować pytania do przedstawiciela tego organu,</p> <p>– wypisuje działania, które w ostatnim czasie zostały podjęte przez wybrany organ samorządu terytorialnego,</p> <p>– wskazuje <u>pięć form uczestnictwa</u> mieszkańców w procesach decyzyjnych we wspólnocie samorządowej,</p> <p>– wyszukuje w swojej gminie <u>jedną sprawę</u>, w której prowadzone są konsultacje społeczne, formułuje na piśmie (na podstawie zdobytych informacji) własną opinię w tej sprawie oraz przekazuje to pismo, zgodnie z trybem ustalonym dla danych konsultacji</p>	<p>w podejmowaniu decyzji.</p>	<p><u>przykładzie</u> rolę komisji jako organów pomocniczych w strukturze organu stanowiącego @,</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego prawo zobowiązuje organ stanowiący do powołania minimum dwóch obowiązkowych komisji: petycji, skargi i wniosków oraz rewizyjnej @,</p> <p>– wyszukuje <u>dwa przykłady spraw</u>, którymi w ostatnim czasie zajmowali się radni w jego gminie/mieście,</p> <p>– omawia szczególnie <u>jedną z tych spraw</u>,</p> <p>– wyjaśnia na przykładach, jakie znaczenie ma aktywny udział mieszkańców w podejmowaniu decyzji.</p>	<p>praca z tekstem źródłowym / treściami znalezionymi w internecie</p> <p>wyszukiwanie informacji w internecie</p> <p>pytania podsumowujące</p> <p>działanie obywatelskie</p> <p>notatka</p>	<p>obserwacja wybranych uczniów</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>
---	--	---	--	--	--------------------------------	--	--	--

	działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania		sprawę, w której prowadzone są konsultacje społeczne w jego gminie.		społecznych, do odpowiednich organów.				
TEMAT LEKCJI: Aktywność obywatelska w samorządach									
Liczba godzin: 2									
3.4	Uczeń: (P) III.4) identyfikuje formy aktywności obywatelskiej, w tym wolontariat, i dostępne lokalnie mechanizmy wspierające zaangażowanie mieszkańców (np. budżet obywatelski, inicjatywę lokalną, fundusz sołecki) oraz w miarę możliwości wykorzystuje wybrany mechanizm w sprawie ważnej dla siebie lub społeczności (F) III.4) identyfikuje lokalnie działające organizacje pozarządowe, poznaje ich działania, szuka	aktywność obywatelska: polityczna, społeczna inicjatywa lokalna budżet obywatelski fundusz sołecki wolontariat partycypacja	– wskazuje co najmniej <u>dwie</u> dostępne formy zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski), – wyszukuje, z pomocą nauczyciela, <u>jedno przedsięwzięcie</u> w jego gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego, – przygotowuje, z pomocą nauczyciela, wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem	– wskazuje co najmniej <u>trzy</u> dostępne formy zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski), – rozważa, która z tych form jest najłatwiej dostępna dla osób w jego wieku, – wymienia <u>dwie sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności</u> dostępne dla nastolatków, – wyszukuje <u>jedno przedsięwzięcie</u> w swojej gminie sfinansowane z budżetu	– wymienia <u>dwie sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności</u> dostępne dla nastolatków, <u>podaje jeden przykład wykorzystania wybranej formuły komunikacji</u> , – wyszukuje <u>dwie przedsięwzięcia</u> w swojej gminie sfinansowane z budżetu obywatelskiego, – wyszukuje zasady zgłaszania projektów do realizacji w ramach budżetu obywatelskiego, terminy zgłoszeń i kwoty zarezerwowane do wykorzystania przez mieszkańców w jego	– omawia co najmniej <u>cztery</u> dostępne formy zaangażowania się w życie społeczności (np. wolontariat, inicjatywa obywatelska, budżet obywatelski), – wymienia <u>trzy sposoby informowania władz i opinii publicznej o problemach lokalnej społeczności</u> dostępne dla nastolatków, <u>podaje jeden przykład wykorzystania wybranej formuły komunikacji</u> , – wyjaśnia, na czym polega inicjatywa lokalna i jakich spraw może dotyczyć, – wyjaśnia, czym	– uzasadnia, <u>dla czego warto angażować się w życie lokalnej społeczności</u> , – podaje <u>po jednym przykładzie</u> aktywności politycznej i aktywności społecznej, – podaje <u>po jednym przykładzie inicjatywy lokalnej</u> zrealizowanej w jego społeczności lokalnej i poza nią, – wymienia <u>wszystkie etapy</u> wdrażania budżetu obywatelskiego @, – formułuje <u>trzy argumenty, które mogłyby przekonać jego rówieśników do zaangażowania w przygotowanie</u>	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań / analiza wyników badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy wyszukiwanie informacji w internecie działanie obywatelskie notatka w internecie / wpis do mediów społecznościowych działanie obywatelskie praca w grupach:	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N pytania metapozytywne / samoocena analiza prac uczniowskich obserwacja (wybranych uczniów) pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

<p>tych, których cele podziela, oraz poznaje różnorodne formy zaangażowania w ich działania, w tym wolontariat, i w miarę możliwości angażuje się w działalność organizacji</p> <p>(DZO) Napisanie wniosku o dofinansowanie projektu w ramach szkolnego lub lokalnego budżetu partycypacyjnego lub innego wniosku o wsparcie finansowe</p> <p>(DZO) Nawiązanie współpracy jako wolontariusz z lokalną organizacją społeczną lub instytucją publiczną w celu wsparcia realizacji jej celów statutowych, po czym przedstawienie na forum klasy efektów swojego zaangażowania</p> <p>Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia</p>		<p>odpowiedniego formularza,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega wolontariat,</p> <p>– wskazuje w lokalnej społeczności dwie organizacje lub instytucje, w których można zaangażować się w działanie wolontariackie,</p> <p>– nawiązuje, z inicjatywy nauczyciela, krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką.</p>	<p>obywatelskiego,</p> <p>– przygotowuje wybrane elementy szkicu wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza,</p> <p>– nawiązuje samodzielnie krótko- lub długoterminową współpracę wolontariacką.</p>	<p>gminie,</p> <p>– przygotowuje szkic wniosku o realizację projektu ze środków z budżetu obywatelskiego, uwzględniając obowiązujące w jego gminie zasady i z wykorzystaniem odpowiedniego formularza.</p>	<p>jest budżet obywatelski,</p> <p>– wskazuje obszary, które mogą być objęte finansowaniem z budżetu obywatelskiego,</p> <p>– wyjaśnia procedurę zgłaszania i wyboru projektów do sfinansowania w ramach budżetu obywatelskiego,</p> <p>– rozważa wpływ wolontariatu na rozwój osobisty.</p>	<p>projektu zgłoszonego do budżetu obywatelskiego,</p> <p>– wyjaśnia, czym jest fundusz sołecki, oraz jakie ma znaczenie w małych gminach @,</p> <p>– analizuje poziom zaangażowania Polaków w wolontariat oraz formułuje dwa argumenty, które mogłyby przekonać jego rówieśników do większego zaangażowania,</p> <p>– rozważa, dlaczego część osób angażuje się w działania wolontariackie.</p>	<p>tworzenie wniosku do budżetu obywatelskiego</p> <p>pytania podsumowujące</p>	
---	--	---	---	--	--	--	---	--

	zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania								
TEMAT LEKCJI: Młodzież a samorząd Liczba godzin: 2									
3.5	<p>Uczeń:</p> <p>(P) III.5) opisuje ideę młodzieżowych rad gmin, miast, powiatów i sejmików wojewódzkich, wyszukuje rady działające w swojej okolicy, a także analizuje ich pracę i w miarę możliwości włącza się w ich działania</p> <p>(F) III.5) diagnozuje problemy i potrzeby społeczności lokalnej dotyczące młodych ludzi, a także proponuje konstruktywne rozwiązania tych problemów oraz korzysta z dostępnych mechanizmów demokratycznych, by je zasygnalizować</p> <p>(DZO) Napisanie i wysłanie</p>	<p>młodzieżowe rady</p> <p>lokalne problemy młodzieży</p> <p>petycja, list otwarty</p>	<p>– wyszukuje istniejące w regionie młodzieżowe organy samorządowe (rady gminy lub powiatu, sejmik wojewódzki),</p> <p>– wskazuje wybrane cele powoływania młodzieżowych rad,</p> <p>– podaje, kto może kandydować do młodzieżowych rad,</p> <p>– identyfikuje w lokalnej społeczności (z pomocą nauczyciela, koleżanki lub kolegi) problemy, które dotyczą bezpośrednio młodzieży,</p> <p>– formułuje, z pomocą nauczyciela, propozycję rozwiązania wybranego problemu,</p>	<p>– wskazuje trzy cele powoływania młodzieżowych rad,</p> <p>– podaje przykład realizacji wybranej kompetencji rad młodzieżowych: konsultacyjnej, doradczej lub inicjatywnej,</p> <p>– identyfikuje w lokalnej społeczności problemy, które dotyczą bezpośrednio młodzieży,</p> <p>– formułuje propozycje rozwiązania dwóch problemów,</p> <p>– opracowuje, z pomocą nauczyciela, jeden projekt petycji lub listu otwartego do przedstawicieli władz publicznych w sprawie zdiagnozowanego</p>	<p>– wskazuje i omawia najważniejszy cel powoływania młodzieżowych rad,</p> <p>– wyjaśnia, w jaki sposób powstają młodzieżowe rady i kto może do nich kandydować,</p> <p>– opracowuje i wysyła petycję lub list otwarty do przedstawicieli władz publicznych w sprawie zdiagnozowanego problemu społecznego dotyczącego młodzieży.</p>	<p>– wskazuje i omawia cztery cele powoływania młodzieżowych rad,</p> <p>– identyfikuje i omawia problemy w lokalnej społeczności, które dotyczą bezpośrednio młodzieży,</p> <p>– formułuje propozycje rozwiązania trzech wybranych problemów,</p> <p>– omawia dostępne demokratyczne mechanizmy pozwalające sygnalizować problemy i potrzeby młodzieży (np. petycja, list otwarty).</p>	<p>– formułuje trzy argumenty potwierdzające edukacyjny charakter rad młodzieżowych,</p> <p>– podaje przykłady realizacji trzech kompetencji rad młodzieżowych: konsultacyjnej, doradczej i inicjatywnej,</p> <p>– omawia jeden przykład skutecznego działania młodzieżowej rady gminy,</p> <p>– podaje jeden przykład młodzieżowych rad działających na szczeblu krajowym.</p>	<p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>praca z tekstem źródłowym</p> <p>autorefleksja</p> <p>praca w parach</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>wyszukiwanie informacji w internecie</p> <p>wywiad</p> <p>pytania podsumowujące</p> <p>działanie obywatelskie</p>	<p>portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N</p> <p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>analiza prac uczniowskich</p> <p>obserwacja (wybranych uczniów)</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>

	(opublikowanie) petycji, listu lub listu otwartego do przedstawicieli władz publicznych w ważnej dla ucznia sprawie		– wskazuje dostępne demokratyczne mechanizmy pozwalające sygnalizować władzom i opinii publicznej problemy i potrzeby młodzieży (np. petycja, list otwarty).	problemu społecznego dotyczącego młodzieży.					
	Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania								
TEMAT LEKCJI: Obywatel w urzędzie									
Liczba godzin: 1									
3.6	Uczeń: (P) III.6) jest przygotowany do załatwienia podstawowych spraw urzędowych ważnych dla młodych obywateli oraz wypełnia wybrany formularz lub wniosek (DZO) Wypełnienie wniosku o wydanie dowodu osobistego, paszportu lub innego dokumentu Kryteria oceny DZO:	urząd sprawy urzędowe obsługa petenta w urzędzie mObywatel, profil zaufany, Internetowe Konto Pacjenta ePUAP	– wyjaśnia, czym zajmują się urzędy, – wskazuje <u>trzy sprawy</u> , które załatwia się w urzędzie, w tym <u>jedną</u> , która dotyczy młodego człowieka, – wskazuje <u>jedną sprawę</u> , którą on lub jego rodzice musieli kiedyś załatwić w urzędzie, – wymienia, z pomocą nauczyciela, co jest niezbędne do	– wymienia, co jest niezbędne do załatwienia podstawowych spraw w urzędzie, – wyszukuje urzędy w swojej gminie / swoim powiecie, w których: uzyska dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, odpis aktu urodzenia lub dowód rejestracyjny pojazdu, może się zameldować/ wymeldować, – realizuje <u>jedną</u>	– omawia <u>jedną sprawę</u> , którą on lub jego rodzice musieli kiedyś załatwić w urzędzie, – wskazuje urzędy w swojej gminie / swoim powiecie, w których: uzyska dowód osobisty, prawo jazdy, paszport, odpis aktu urodzenia lub dowód rejestracyjny pojazdu, może się zameldować/ wymeldować, – wymienia <u>dwie</u>	– wyjaśnia, co to jest profil zaufany i do czego służy, – wyjaśnia co to jest ePUAP, – dla <u>dwóch wybranych spraw</u> urzędowych (np. zameldowanie, wydanie paszportu) wskazuje adres właściwego urzędu oraz dokumentację niezbędną do przeprowadzenia procedury.	– tworzy konto na ePUAP i jeśli to możliwe realizuje <u>jedną wybraną sprawę</u> za jego pośrednictwem, – wskazuje <u>cztery usługi urzędowe</u> , z których można skorzystać za pośrednictwem aplikacji mObywatel, – formułuje <u>trzy argumenty</u> dla swoich rodziców lub dziadków za zastrzeżeniem	praca z tekstem podręcznika praca z wynikami badań autorefleksja praca w parach rozmowa na forum klasy wyszukiwanie informacji w internecie pytania	portfolio obywatelskie / samoocena, ocena koleżeńska, IZ od N pytania metapoznawcze / samoocena analiza prac uczniowskich pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena

<p>totalitarny i autorytarny oraz odróżnia je od demokracji; analizuje i ocenia polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki</p>	<p>polityczny</p> <p>demokracja</p> <p>autorytaryzm</p> <p>totalitaryzm</p> <p>reżim polityczny w Polsce po 1945 r.</p> <p>konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa</p>	<p>termin <i>reżim polityczny</i>, i wymienia <u>trzy rodzaje reżimów</u>,</p> <p>– w prosty sposób określa, czym jest ustroj polityczny,</p> <p>– identyfikuje na przykładzie Polski po 1945 r. cechy ustrojów totalitarnego i autorytarnego oraz odróżnia je od demokracji,</p> <p>– na przykładach z historii Polski po 1945 r. rozpoznaje i ocenia skutki autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa,</p> <p>– identyfikuje różnice pomiędzy życiem codziennym Polaków w okresie PRL i współcześnie.</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i wymienia <u>trzy rodzaje reżimów</u>,</p> <p>– definiuje termin <i>ustrój polityczny</i>,</p> <p>– na przykładzie Polski po 1945 r. wymienia cechy ustroju totalitarnego i autorytarnego oraz odróżnia je od demokracji,</p> <p>– na przykładach z historii Polski po 1945 r. rozpoznaje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki lub społeczeństwa oraz dzieli je na polityczne, społeczne, ekonomiczne i obyczajowe,</p> <p>– porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; poddaje ocenie <u>wybraną różnicę</u>.</p>	<p>systemu ®,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i charakteryzuje <u>trzy rodzaje reżimów</u>,</p> <p>– definiuje termin <i>ustrój polityczny</i> i wskazuje, w jakim kontekście to pojęcie jest najczęściej stosowane,</p> <p>– podaje kryteria podziału systemów politycznych i wymienia ich przykładowe rodzaje,</p> <p>– na przykładach z historii Polski po 1945 r. wymienia cechy ustrojów totalitarnego i autorytarnego oraz ocenia, czym różnią się one od systemu demokratycznego,</p> <p>– na przykładzie Polski po 1945 r. wyjaśnia i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz dzieli je na polityczne,</p>	<p>systemu ®,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i omawia <u>trzy rodzaje reżimów</u>,</p> <p>– definiuje termin <i>ustrój polityczny</i> i wyjaśnia, jakie są relacje między systemem politycznym a ustrojem politycznym ®,</p> <p>– podaje kryteria podziału systemów politycznych i wymienia ich rodzaje (przykłady),</p> <p>– na przykładach z historii Polski po 1945 r. charakteryzuje ustroje totalitarny i autorytarny oraz porównuje je z systemem demokratycznym,</p> <p>– na przykładzie Polski po 1945 r. porównuje systemy autorytarny i totalitarny,</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego Polska Ludowa (PRL) nie była państwem</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>reżim polityczny</i> i porównuje <u>trzy rodzaje reżimów</u> ®,</p> <p>– definiuje termin <i>reżimy hybrydowe</i>; podaje przykłady tego typu reżimów ®,</p> <p>– na przykładzie Polski przedstawia podstawowe elementy systemu politycznego i analizuje ich rolę,</p> <p>– podaje kryteria podziału systemów politycznych i omawia przykładowe systemy wyróżnione na podstawie poszczególnych kryteriów,</p> <p>– odwołując się do przykładów z historii Polski po 1945 r., w tym do <i>Konstytucji PRL</i>, charakteryzuje ustroje totalitarny i autorytarny oraz porównuje je z systemem demokratycznym,</p> <p>– ocenia, czy ustrój PRL był</p>	<p>autorefleksja</p> <p>wypowiedź pisemna</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p>
---	--	--	--	--	---	--	--	--

					<p>społeczne, ekonomiczne i obyczajowe,</p> <p>– porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; poddaje ocenie <u>dwie</u> wybrane różnice.</p>	<p>demokratycznym,</p> <p>– na przykładzie historii Polski po 1945 r. wymienia, analizuje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz je klasyfikuje na płaszczyznach politycznej, społecznej, ekonomicznej i obyczajowej,</p> <p>– porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; przedstawia i poddaje ocenie <u>trzy</u> wybrane różnice.</p>	<p>totalitaryzmem, czy autorytaryzmem; przywołuje <u>argumenty</u> i <u>kontrargumenty</u>,</p> <p>– analizuje współczesne systemy niedemokratyczne i podaje przykłady działania władz świadczące o tym, że w państwie funkcjonuje reżim autorytarny lub totalitarny ®,</p> <p>– na przykładzie Polski po 1945 r. przedstawia, analizuje i ocenia konsekwencje autokratycznych sposobów rządzenia dla jednostki i społeczeństwa oraz je porównuje, klasyfikuje i omawia na płaszczyznach politycznej, społecznej, ekonomicznej i obyczajowej,</p> <p>– porównuje życie codzienne Polaków w okresie PRL i współcześnie; przedstawia i poddaje ocenie <u>cztery</u> wybrane różnice.</p>	
--	--	--	--	--	--	---	--	--

TEMAT LEKCJI: Przemiany ustrojowe w Polsce po 1989 r.

Liczba godzin: 1

4.2	<p>Uczeń:</p> <p>(P) IV. 2) wskazuje kluczowe etapy i założenia procesu demokratyzacji Polski po 1989 r. oraz – wykorzystując doświadczenia świadków historii – przedstawia i ocenia polityczne, gospodarcze i społeczne konsekwencje transformacji oraz dyskutuje na ich temat</p>	<p>terminy: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja</i></p> <p>czynniki sprzyjające demokratyzacji</p> <p>proces demokratyzacji Polski po 1989 r.</p> <p>transformacja gospodarcza</p> <p>skutki przemian politycznych i gospodarczych</p> <p>ocena politycznych, gospodarczych i społecznych konsekwencji transformacji</p>	<p>– zna terminy: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza,</i></p> <p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wymienia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r.,</p> <p>– podaje jeden przykład reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i przedstawia skutek tej reformy,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] wskazuje pozytywne i negatywne opinie na temat transformacji i jej skutków,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej</p>	<p>– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. w prosty sposób wyjaśnia znaczenie terminów: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza,</i></p> <p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wymienia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i wskazuje ich skutki,</p> <p>– podaje przynajmniej dwa przykłady reform gospodarczych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] omawia pozytywne i negatywne opinie na temat</p>	<p>– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. wyjaśnia znaczenie terminów: <i>transformacja ustrojowa, demokratyzacja, transformacja gospodarcza,</i></p> <p>– na podstawie tekstu źródłowego (z podręcznika) wymienia przynajmniej dwa czynniki sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór,</p> <p>– omawia kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i szczegółowo przedstawia ich skutki,</p> <p>– podaje przynajmniej cztery przykłady reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i szczegółowo przedstawia ich skutki,</p>	<p>– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. omawia przebieg i mechanizmy transformacji ustrojowej, demokratyzacji, transformacji gospodarczej,</p> <p>– na podstawie tekstu źródłowego (z podręcznika) wymienia i omawia przynajmniej trzy czynniki sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór,</p> <p>– charakteryzuje kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r.,</p> <p>– podaje przynajmniej pięć przykładów reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki,</p> <p>– zabiera głos w dyskusji na temat konsekwencji przemian</p>	<p>– na przykładzie wydarzeń z historii Polski po 1989 r. definiuje terminy <i>transformacja ustrojowa i demokratyzacja,</i> porównuje ich zakresy znaczeniowe oraz kompleksowo przedstawia przejawy i skutki zjawisk określanych za pomocą tych pojęć,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>transformacja gospodarcza</i> oraz przedstawia przebieg procesu, do którego odnosi się to pojęcie,</p> <p>– wymienia i omawia przynajmniej cztery czynniki sprzyjające demokratyzacji i uzasadnia swój wybór,</p> <p>– analizuje kluczowe etapy procesu demokratyzacji w Polsce po 1989 r. i przedstawia ich wpływ na system polityczny Polski,</p>	<p>metody badawcze</p> <p>analiza wyników badań</p> <p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>dyskusja</p> <p>rozmowa na forum klasy</p> <p>działanie obywatelskie</p> <p>wypowiedź pisemna</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p> <p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska,</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p>
-----	--	---	--	---	---	---	--	--	--

			<p>miejsowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].</p>	<p>transformacji i jej skutków,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń i przedstawia efekty swoich ustaleń w wybranej formie ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].</p>	<p>– na podstawie materiałów źródłowych [tekst publicystyczny, wyniki badań] formułuje opinię na temat konsekwencji przemian ustrojowych i uzasadnia ją jednym argumentem,</p> <p>– zabiera głos w dyskusji na temat politycznych, gospodarczych i społecznych konsekwencji transformacji i uzasadnia swoje stanowisko (formułuje argumenty),</p> <p>– wyszukuje informacje na temat upamiętnienia w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; przedstawia przyczyny upamiętnianych wydarzeń w wybranej formie</p>	<p>ustrojowych (politycznych, gospodarczych i społecznych); formułuje opinię i uzasadnia swoje stanowisko za pomocą dwóch argumentów,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń, a także ocenia i analizuje ich skutki w ramach prezentacji przygotowanej w wybranej formie ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].</p>	<p>– podaje <u>przynajmniej sześć przykładów</u> reform gospodarczych wdrożonych w ramach planu Balcerowicza i ocenia ich skutki,</p> <p>– zabiera głos w dyskusji na temat konsekwencji przemian ustrojowych (politycznych, gospodarczych i społecznych); przedstawia swoje stanowisko i formułuje <u>po dwa argumenty</u> oraz możliwe kontrargumenty współdyskutantów,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat upamiętnienia (w swojej miejscowości, gminie lub powiecie) wydarzeń związanych z protestami społecznymi w okresie PRL albo ofiar reżimu komunistycznego; wyjaśnia, jakie były przyczyny upamiętnianych wydarzeń, a także ocenia i analizuje ich</p>		
--	--	--	--	---	--	---	--	--	--

					® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].		skutki w ramach prezentacji przygotowanej w wybranej formie i przedstawionej na forum klasy ® [zadanie dodatkowe, np. zadanie domowe].		
	<p>(DZO) Przeprowadzenie i udokumentowanie wywiadu ze świadkiem historii najnowszej (np. kombatantem) lub inną ważną postacią lokalną</p> <p>Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu</p> <p>– stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy</p> <p>– skuteczności działania</p>	<p>Przeprowadź wywiad z osobą, która żyła w okresie przemian politycznych i ekonomicznych w latach 90. XX w. Zapytaj ją m.in. o to, jak postrzegała dokonujące się zmiany, jakie są jej osobiste doświadczenia z pierwszych lat III RP oraz jak ocenia tamte wydarzenia z dzisiejszej perspektywy. Napisz krótkie podsumowanie wywiadu – uwzględnij najciekawsze i najbardziej zaskakujące informacje.</p>	<p>– z pomocą nauczyciela formułuje cel wywiadu i pytania,</p> <p>– dokonuje wyboru świadka historii, z którym przeprowadzi rozmowę,</p> <p>– przeprowadza wywiad,</p> <p>– przygotowuje prostą prezentację efektów wywiadu,</p> <p>– prowadzi portfolio dokumentujące jego działania.</p>	<p>– formułuje cel wywiadu i wybiera świadka historii, z którym przeprowadzi rozmowę,</p> <p>– z pomocą nauczyciela formułuje pytania do wywiadu,</p> <p>– przeprowadza wywiad,</p> <p>– opracowuje odpowiedzi, które udało się uzyskać od rozmówcy,</p> <p>– prezentuje wywiad w wybranej formie,</p> <p>– prowadzi portfolio dokumentujące jego działania.</p>	<p>– formułuje cel wywiadu i z pomocą nauczyciela przygotowuje założenia, z jakimi przystąpi do rozmowy,</p> <p>– wybiera świadka historii, z którym przeprowadzi rozmowę, i uzasadnia swój wybór,</p> <p>– opracowuje pytania,</p> <p>– przeprowadza wywiad,</p> <p>– dokumentuje wywiad i przygotowuje opracowanie zebranego materiału,</p> <p>– prezentuje wywiad w wybranej formie,</p> <p>– prowadzi portfolio dokumentujące jego działania w wymaganej</p>	<p>– definiuje cel wywiadu i przygotowuje założenia, z jakimi przystąpi do rozmowy,</p> <p>– wybiera świadka historii, z którym będzie rozmawiać, i uzasadnia swój wybór, odwołując się do odpowiednich aspektów tematu działania,</p> <p>– przygotowuje się do wywiadu i opracowuje pytania,</p> <p>– przeprowadza wywiad,</p> <p>– dokumentuje wywiad w wybranej formie; opracowuje zebrany materiał,</p> <p>– prezentuje wywiad i efekty swojej pracy w wybranej formie,</p> <p>– prowadzi portfolio, w którym</p>	<p>– definiuje cele wywiadu i przygotowuje założenia, z jakimi przystąpi do rozmowy,</p> <p>– dokonuje wyboru świadka historii, z którym będzie rozmawiać, zgodnie ze sformułowanymi wcześniej założeniami działania,</p> <p>– przygotowuje się do wywiadu: opracowuje pytania, określa zasady spotkania oraz sposób utrwalenia wywiadu, ustala z rozmówcą formę autoryzacji,</p> <p>– przeprowadza wywiad,</p> <p>– dokumentuje wywiad w wybranej formie; analizuje, weryfikuje i opracowuje</p>	<p>działanie obywatelskie</p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>ocena stopniem</p> <p>obserwacja</p> <p>ocena koleżeńska, IZ od N,</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>portfolio obywatelskie/ samoocena, IZ od N</p>

					formie.	zamieszcza wszystkie wytworzone, znalezione i uzyskane od rozmówcy materiały.	zgromadzone materiały, – przeprowadza autoryzację wywiadu według ustalonej formuły, – prezentuje w wybranej formie na forum klasy wywiad i pozostałe efekty swojej pracy, – prowadzi portfolio dokumentujące jego działania i właściwie archiwizuje swoją pracę, – dokonuje podsumowania i samoceny.		
--	--	--	--	--	---------	---	--	--	--

TEMAT LEKCJI: Demokratyczne państwo prawa
Liczba godzin: 1

4.3	Uczeń: (P) IV.3) korzystając z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, wyjaśnia podstawowe wartości i zasady demokratycznego państwa prawa oraz analizuje je i wyraża opinię o ich wpływie na codzienne życie obywateli; porównuje	demokratyczne państwo prawa zasady demokratycznego państwa prawa w <i>Konstytucji RP</i> demokracja większościowa a demokracja konstytucyjna demokracja pośrednia i demokracja bezpośrednia	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , identyfikuje <u>co najmniej dwie główne zasady</u> demokratycznego państwa prawa; wyjaśnia, w jaki sposób wymienione zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – w prosty sposób wyjaśnia znaczenie terminu <i>demokratyczne</i>	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyjaśnia w prosty sposób <u>znaczenie co najmniej trzech zasad</u> demokratycznego państwa prawa, – wskazuje, w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – wyjaśnia znaczenie terminu	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyjaśnia znaczenie <u>co najmniej czterech zasad</u> demokratycznego państwa, – omawia, w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – definiuje termin <i>demokratyczne państwo prawa</i>	– korzystając z <i>Konstytucji RP</i> , wyjaśnia znaczenie <u>co najmniej sześciu zasad</u> demokratycznego państwa prawa, – formułuje opinię na temat tego, w jaki sposób zdefiniowane zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – analizuje termin <i>demokratyczne</i>	– na podstawie <i>Konstytucji RP</i> analizuje <u>co najmniej siedem zasad</u> demokratycznego państwa prawa, – formułuje opinię na temat tego, w jaki sposób te zasady wpływają na codzienne życie obywateli, – analizuje termin <i>demokratyczne</i>	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) praca z tekstem podręcznika autorefleksja wypowiedź argumentacyjna wyszukiwanie informacji w internecie pytania	zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania metapoznawcze / samoocena pytania sprawdzające /
-----	--	--	---	---	--	---	--	--	---

	<p>demokrację większościową i konstytucyjną</p>	<p>formy demokracji bezpośredniej</p>	<p><i>państwo prawa</i> i ocenia, jaką rolę odgrywają w takim państwie sądy (podaje <u>jeden przykład</u>),</p> <p>– zna terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i>,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>wybranego referendum</u> ogólnokrajowego, które odbyło się po 1989 r.; wskazuje sprawę, która była wówczas rozstrzygana, frekwencję i wynik głosowania; ocenia też skutek referendum.</p>	<p><i>demokratyczne państwo prawa</i> i ocenia, jaką rolę odgrywają w takim państwie sądy (podaje <u>dwa przykłady</u>),</p> <p>– definiuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i>,</p> <p>– odwołując się do zasad ustroju Polski, odróżnia demokrację pośrednią od demokracji bezpośredniej,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>dwóch wybranych referendum</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendum.</p>	<p>i ocenia, jakie znaczenie ma działalność sądów dla prawidłowego funkcjonowania takiego państwa,</p> <p>– definiuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i> oraz porównuje te pojęcia, wskazując różnice między ich zakresami znaczeniowymi,</p> <p>– odwołując się do zasad ustroju Polski, wskazuje przykłady funkcjonowania w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat <u>trzech wybranych referendum</u> ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też</p>	<p><i>państwo prawa</i> i ocenia, jakie znaczenie ma działalność sądów dla prawidłowego funkcjonowania takiego państwa,</p> <p>– wyjaśnia, dlaczego w demokratycznym państwie prawa sądy i trybunały tworzą władzę niezależną od innych władz,</p> <p>– porównuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i>, oceniając, który z rodzajów demokracji jest lepszy dla obywateli, i wskazując zagrożenia wynikające z funkcjonowania demokracji większościowej,</p> <p>– odwołując się do zasad ustroju Polski, analizuje przykłady funkcjonowania w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat</p>	<p><i>państwo prawa</i>, w tym przedstawia związku między demokracją a rządami prawa,</p> <p>– ocenia, jakie znaczenie ma niezależna od pozostałych władz działalność sądów i trybunałów dla prawidłowego funkcjonowania demokratycznego państwa prawa,</p> <p>– porównuje terminy <i>demokracja większościowa</i> i <i>demokracja konstytucyjna</i>; podaje przykłady zagrożeń, które wynikają z funkcjonowania demokracji większościowej, oraz ocenia, czy mogą one wystąpić również w demokracji konstytucyjnej,</p> <p>– odwołując się do ustroju Polski, ocenia funkcjonowanie w praktyce demokracji pośredniej i demokracji bezpośredniej;</p>	<p>podsumowujące</p>	<p>samoocena</p>
--	---	---------------------------------------	--	--	---	--	--	----------------------	------------------

					skutki tych referendów.	czterech referendów ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia też skutki tych referendów.	podaje wady i zalety każdej z tych formuł demokratycznych, – wykorzystując źródła internetowe (lub inne), wyszukuje informacje na temat czterech referendów ogólnokrajowych, które odbyły się po 1989 r.; wskazuje sprawy, które były wówczas rozstrzygane, frekwencję i wyniki głosowań; ocenia także skutki tych referendów.		
TEMAT LEKCJI: Zagrożenia dla demokracji Liczba godzin: 2									
4.4	Uczeń: (P) IV.4) identyfikuje i opisuje współczesne zagrożenia dla demokracji, wyjaśnia znaczenie inicjatyw, które im przeciwdziałają, oraz formułuje opinię o ich skuteczności (F) IV.1) wyjaśnia zjawisko populizmu, ocenia	zagrożenia dla ustroju demokratycznego korupcja nepotyzm niski poziom aktywności obywateli dezinformacja metody przeciwdziałania zagrożeniom systemu demokratycznego	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje <u>dwa współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), – potrafi wskazać przykład działania na rzecz aktywizacji społecznej, które	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje <u>trzy współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), – potrafi wskazać dwa przykłady działań na rzecz aktywizacji	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje i opisuje <u>trzy współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego – wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom) oraz <u>ocenia ich skuteczność</u> , – <u>korzystając</u>	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) identyfikuje i opisuje <u>cztery współczesne zagrożenia</u> dla systemu demokratycznego i wymienia sposoby przeciwdziałania tym zagrożeniom (zjawiskom), a także <u>ocenia opinię na temat ich skuteczności i ją uzasadnia</u> ,	– na podstawie materiałów źródłowych (tekst z podręcznika, wyniki badań społecznych) wymienia i opisuje <u>pięć współczesnych zagrożeń</u> dla systemu demokratycznego oraz dzieli je na wewnętrzne i zewnętrzne, – wymienia i <u>ocenia sposoby przeciwdziałania zjawiskom zagrażającym</u>	analiza wyników badań wypowiedź argumentacyjna praca z tekstem podręcznika autorefleksja praca z tekstem źródłowym wyszukiwanie informacji w internecie pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

	<p>jego wpływ na demokrację i życie publiczne, formułuje opinię w tej sprawie i dyskutuje o niej</p>	<p>populizm</p>	<p>doprowadziło do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej; formułuje opinię na temat tego działania,</p> <p>– omawia na przykładzie, jakie znaczenie ma aktywność obywatelska dla prawidłowego funkcjonowania demokracji,</p> <p>– wymienia skutki rozpowszechniania fałszywych informacji,</p> <p>– potrafi wskazać <u>jedną zasadę</u>, której należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz <u>wie, jak i kiedy ją stosować</u>,</p> <p>– rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy lekturze materiałów z internetu) i <u>rozumie, w jaki sposób mogą one wpływać na postawy obywateli</u>.</p>	<p>społecznej, które doprowadziły do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej; formułuje opinię na ich temat,</p> <p>– omawia na przykładach, jakie znaczenie ma aktywność obywatelska dla prawidłowego funkcjonowania demokracji,</p> <p>– potrafi wskazać <u>dwie zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem fałszywych informacji (np. w internecie), oraz <u>wie, jak i kiedy je stosować</u>,</p> <p>– rozpoznaje hasła populistyczne (np. przy lekturze materiałów z internetu) i <u>rozumie, w jaki sposób populistyczny model uprawiania polityki może wpływać na demokrację oraz życie społeczne</u>.</p>	<p>z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. XX w. do współczesności; w uzasadnieniu wskazuje <u>jedną przyczynę</u> zmian nastrojów w społeczeństwie polskim ®,</p> <p>– ocenia skuteczność działań na rzecz aktywizacji społecznej, które mają przyczyniać się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i uzasadnia swoją opinię przez odniesienie do własnego doświadczenia lub doświadczenia innych osób ze swojego otoczenia,</p> <p>– wymienia metody walki z dezinformacją i <u>wie, jak je stosować</u>,</p> <p>– potrafi wskazać <u>trzy zasady</u>, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przez wpływem</p>	<p>– korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. do współczesności; w uzasadnieniu wskazuje <u>dwie przyczyny</u> zmian nastrojów w społeczeństwie polskim ®,</p> <p>– ocenia skuteczność działań na rzecz aktywizacji obywatelskiej, które mają przyczyniać się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i podejmuje takie działania w praktyce lub przedstawia przebieg takich przedsięwzięć,</p> <p>– formułuje opinię na temat skutków rozpowszechniania fałszywych informacji i ją uzasadnia,</p> <p>– wymienia i wyjaśnia metody walki z dezinformacją, <u>stosuje je w praktyce lub wie, jak i kiedy</u></p>	<p>demokracji, a także formułuje opinię na temat ich skuteczności i ją uzasadnia,</p> <p>– korzystając z wyników badań, formułuje opinię na temat stosunku Polaków do demokracji od początku lat 90. do współczesności; w uzasadnieniu wskazuje <u>trzy przyczyny</u> zmian nastrojów w społeczeństwie polskim i je klasyfikuje ®,</p> <p>– ocenia skuteczność działań na rzecz aktywizacji obywatelskiej, które mają przyczyniać się do podniesienia poziomu aktywności obywatelskiej, i podejmuje takie działania w praktyce lub przedstawia przebieg takich przedsięwzięć, a także dokonuje analizy ich rezultatów i wyciąga wnioski z takiej ewaluacji,</p> <p>– formułuje opinię na temat skutków</p>		
--	--	-----------------	--	---	---	--	--	--	--

					<p>falszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy je stosować,</p> <p>– wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie polityczne i społeczne w państwie demokratycznym,</p> <p>– odnosząc się do <u>wybranego przykładu</u> współczesnego lub historycznego formułuje opinię na temat sposobu uprawiania polityki przez populistów.</p>	<p>je stosować,</p> <p>– wskazuje i omawia trzy zasady, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem falszywych informacji (np. w internecie), oraz wie, jak i kiedy je stosować,</p> <p>– wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie publiczne i społeczne w państwie demokratycznym; formułuje opinię w tej sprawie i podejmuje dyskusję na ten temat na forum klasy,</p> <p>– odwołując się do <u>dwóch wybranych przykładów</u> współczesnych lub historycznych, formułuje opinię na temat sposobu uprawiania polityki przez populistów i ocenia skutki ich działań.</p>	<p>rozpowszechniania falszywych informacji i w uzasadnieniu odnosi się do wpływu fake newsów i manipulacji medialnych na funkcjonowanie społeczeństwa i państwa,</p> <p>– analizuje metody walki z dezinformacją, stosuje je w praktyce lub wie, jak i kiedy je zastosować,</p> <p>– ocenia, czy walka z dezinformacją może zagrażać wolności słowa i niezależności mediów,</p> <p>– omawia i stosuje w praktyce cztery zasady, których należy przestrzegać, aby ustrzec się przed wpływem falszywych informacji,</p> <p>– wyjaśnia zjawisko populizmu i ocenia jego wpływ na życie publiczne i społeczne w demokratycznym państwie prawa –</p>	
--	--	--	--	--	--	---	---	--

							formułuje opinię w tej sprawie i podejmuje dyskusję na ten temat na forum klasy, przedstawiając argumenty i kontrargumenty, – odwołując się do <u>trzech wybranych przykładów</u> współczesnych lub historycznych, formułuje opinię o sposobie uprawiania polityki przez populistów i ocenia skutki ich działań.		
TEMAT LEKCJI: Wybory demokratyczne Liczba godzin: 1									
4.5	Uczeń: (P) IV.5) wyjaśnia znaczenie wyborów w systemie demokratycznym; wskazuje główne zasady prawa wyborczego na przykładzie Polski i argumentuje na rzecz świadomego udziału w głosowaniu	funkcje wyborów zasady prawa wyborczego w Polsce czynne i biernie prawo wyborcze wybory większościowe i proporcjonalne świadomy udział w wyborach	– wyjaśnia cel wyborów w państwie demokratycznym, – ocenia, czy dane wybory można uznać za demokratyczne, i podaje <u>jeden argument</u> za taką oceną, – odnosząc się do przykładu Polski, wymienia podstawowe zasady prawa wyborczego; odróżnia czynne	– formułuje opinię na temat celu wyborów w państwie demokratycznym i ją uzasadnia, – ocenia, kiedy wybory są demokratyczne, i podaje <u>dwa argumenty</u> . – odnosząc się do przykładu Polski, wymienia podstawowe zasady prawa wyborczego i je wyjaśnia;	– ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie, – wyjaśnia, jakie jest znaczenie wyborów w systemie demokratycznym, i wymienia <u>dwie przykładowe funkcje</u> głosowania, – omawia zasady prawa wyborczego w Polsce; odróżnia czynne prawo wyborcze od	– ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie, – omawia <u>trzy przykładowe funkcje</u> wyborów w systemie demokratycznym, – omawia zasady prawa wyborczego w Polsce – porównuje czynne i biernie prawo wyborcze oraz	– ocenia, czy dane wybory są demokratyczne, i uzasadnia swoje zdanie, – omawia <u>cztery przykładowe funkcje</u> wyborów w systemie demokratycznym, – analizuje zasady prawa wyborczego w Polsce, w tym te dotyczące czynnego i biernego prawa wyborczego,	wyszukiwanie informacji w internecie praca w grupach projekt edukacyjny praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska, rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

			<p>prawo wyborcze od prawa biernego,</p> <p>– ocenia skutki niskiej frekwencji w wyborach i podaje <u>dwa argumenty</u> na rzecz świadomego głosowania.</p>	<p>odróżnia czynne prawo wyborcze od prawa biernego,</p> <p>– ocenia skutki niskiej frekwencji w wyborach i podaje <u>trzy argumenty</u> na rzecz świadomego głosowania.</p>	<p>biernego i wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych elekcjach,</p> <p>– wyjaśnia, co decyduje o tym, że głosowanie jest <u>świadome</u>, i formułuje argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach.</p>	<p>wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych elekcjach,</p> <p>– rozważa możliwość obniżenia progu wiekowego dla czynnego prawa wyborczego w Polsce; formułuje opinię w tej sprawie i ją uzasadnia za pomocą <u>dwóch argumentów</u>,</p> <p>– na przykładzie Polski ocenia system większościowy i proporcjonalny; w uzasadnieniu odnosi się do zalet i wad każdego z tych systemów ®,</p> <p>– omawia argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach i wskazuje działania, które może podjąć, aby zachęcić innych do udziału w wyborach,</p> <p>– zbiera informacje (np. z internetu) dotyczące ostatnich wyborów i przeprowadza analizę ich</p>	<p>– wymienia progi wiekowe dla kandydatów w poszczególnych wyborach i ocenia możliwość ich obniżenia,</p> <p>– rozważa możliwość obniżenia progu wiekowego dla czynnego prawa wyborczego w Polsce; formułuje opinię w tej sprawie i ją uzasadnia <u>trzema argumentami</u>, a także odnosi się do kontrargumentów w dyskusji,</p> <p>– na przykładzie Polski ocenia system większościowy i proporcjonalny; w uzasadnieniu odnosi się do zalet i wad każdego z tych systemów ®,</p> <p>– analizuje argumenty na rzecz świadomego głosowania w wyborach i ocenia skuteczność działań, które może podjąć, aby zachęcić innych zarówno do głosowania, jak i kandydowania w wyborach,</p>		
--	--	--	---	--	--	---	---	--	--

						wyników.	– zbiera informacje (np. z internetu) dotyczące ostatnich wyborów i je analizuje, formułuje opinię na temat frekwencji i uzasadnia swoje zdanie.		
	<p>(PR) Projekt badawczy</p> <p>Kryteria oceny projektu:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania – współpracy w zespole – indywidualnego wkładu każdej osoby 	<p>Temat: Frekwencja wyborcza w Polsce po 1989 r. – przyczyny absencji oraz zmiany poziomu udziału obywateli w wyborach</p>	<ul style="list-style-type: none"> – przy wsparciu nauczyciela lub zespołu definiuje problem i stawia pytania badawcze, – planuje działania, – przeprowadza część działań. 	<ul style="list-style-type: none"> – przy wsparciu nauczyciela lub zespołu definiuje problem i stawia pytania badawcze, – planuje działania, w tym współtworzy harmonogram, – przeprowadza działania, – realizuje cel badawczy, – dokonuje ewaluacji. 	<ul style="list-style-type: none"> – w prosty sposób definiuje problem i stawia pytania badawcze, – planuje działania, w tym współtworzy harmonogram i współdecyduje o podziale zadań, – realizuje cel badawczy i przeprowadza zdecydowaną większość działań samodzielnie, – dokonuje ewaluacji, – przeprowadza cztery etapy projektu badawczego. 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje problem i stawia pytania badawcze, – planuje działania (metoda SMART), dokonuje podziału zadań, współtworzy harmonogram, uczestniczy w działaniach promocyjnych, – realizuje cel badawczy i przeprowadza działania, – podsumowuje projekt i dokonuje ewaluacji, – przeprowadza cztery etapy projektu badawczego, – prezentuje efekty swojej pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> – definiuje problem, – stawia pytania badawcze, – planuje działania – (metoda SMART), dokonuje podziału zadań, tworzy harmonogram, organizuje działania promocyjne, – pozyskuje partnerów, – realizuje cel badawczy i przeprowadza zaplanowane przez siebie działania, – podsumowuje projekt i dokonuje ewaluacji, – w pełni realizuje cztery etapy projektu badawczego, – prezentuje efekty pracy swojej i zespołu na forum klasy. 	projekt badawczy	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>ocena stopniem obserwacja / IZ od N, ocena koleżeńska,</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p>

ROZDZIAŁ V. Prawo i prawa człowieka

PYTANIE WIODĄCE: Jak demokracja i Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej chronią nasze prawa?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia/treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzający (dobry)	dopelniający (bardzo dobry)	wykraczający (celujący)		
			UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:		
TEMAT LEKCJI: Prawo i jego znaczenie									
Liczba godzin: 1									
5.1	<p>Uczeń:</p> <p>(P) IV.6) opisuje cechy dobrego prawa i na przykładzie wybranych problemów prawnych wyjaśnia znaczenie najważniejszych dla młodzieży i młodych dorosłych instytucji prawa cywilnego i rodzinnego oraz odnajduje informacje o nieodpłatnej pomocy prawnej</p>	<p>prawo</p> <p>rodzaje prawa</p> <p>cechy dobrego prawa</p> <p>główne instytucje prawa cywilnego i rodzinnego</p> <p>nieodpłatna pomoc prawna</p>	<p>– wyjaśnia <u>na dwóch przykładach</u> znaczenie prawa w życiu społecznym i odnosi się do doświadczeń młodzieży dotyczących działania przepisów w praktyce,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>prawo</i>,</p> <p>– wymienia <u>dwa przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw,</p> <p>– identyfikuje <u>trzy cechy</u> dobrego prawa i wyjaśnia w prosty sposób, co</p>	<p>– wyjaśnia w prosty sposób znaczenie prawa w życiu społecznym i odnosi się do doświadczeń młodzieży dotyczących działania przepisów w praktyce,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>prawo</i>,</p> <p>– wymienia <u>trzy przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw,</p> <p>– wymienia i w prosty sposób opisuje <u>cztery cechy</u> dobrego prawa, a także wyjaśnia, co</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie prawa w życiu społecznym i jego wpływ na sytuację młodzieży,</p> <p>– wyjaśnia termin <i>prawo</i>,</p> <p>– omawia <u>trzy przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw,</p> <p>– wymienia i opisuje <u>pięć cech</u> dobrego prawa, a także <u>wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli</u>,</p> <p>– na podstawie</p>	<p>– omawia znaczenie prawa w życiu społecznym i jego wpływ na sytuację młodzieży i młodych dorosłych,</p> <p>– omawia termin <i>prawo</i> i przedstawia <u>cztery przykłady</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw,</p> <p>– wymienia i opisuje <u>sześć cech</u> dobrego prawa, a także <u>wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli</u>,</p> <p>– na podstawie materiału</p>	<p>– analizuje znaczenie prawa w życiu społecznym i <u>ocenia jego wpływ na sytuację młodzieży i młodych dorosłych</u>,</p> <p>– omawia termin <i>prawo</i> i wymienia oraz opisuje <u>pięć przykładów</u> klasyfikacji prawa ze względu na rodzaj regulowanych spraw,</p> <p>– wymienia i analizuje <u>siedem cech</u> dobrego prawa; <u>wyjaśnia, co sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli</u>,</p>	<p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>wypowiedź argumentacyjna</p> <p>praca z tekstem źródłowym [k.r.o.; k.c.]</p> <p>wyszukiwanie informacji w internecie</p> <p>autorefleksja</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>

			<p>sprawia, że system prawa jest przejrzysty dla obywateli,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela i urzędnika ®,</p> <p>– odnosząc się do przykładów z życia społecznego, wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, zdolność prawna, zdolność do czynności prawnych, małżeństwo, władza rodzicielska</i>,</p> <p>– wymienia <u>po jednym przykładzie</u> działań, które może i których nie może podjąć młody człowiek (osoba fizyczna) przed ukończeniem 18 roku życia, a także <u>potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce</u>,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska,</p>	<p>prawa jest przejrzysty dla obywateli,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela i urzędnika ®,</p> <p>– wyjaśnia w prosty sposób znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, władza rodzicielska, małżeństwo</i>,</p> <p>– wymienia <u>po dwa przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć młody człowiek (osoba fizyczna) przed ukończeniem 18 roku życia, a także <u>potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce</u>,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska, wymienia po dwa prawa i obowiązki,</p>	<p>materiału źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywateli, urzędnika i przedsiębiorcy ®,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo</i> – i właściwie używa ich w swoich wypowiedziach,</p> <p>– rozróżnia rodzaje zdolności prawnej,</p> <p>– wymienia <u>po dwa przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia oraz między 13 a 18 rokiem życia, a także <u>potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce</u>,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu</p>	<p>źródłowego z podręcznika wyjaśnia, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela, urzędnika i przedsiębiorcy; <u>formułuje opinię na temat tego, która z wad prawa jest najgroźniejsza, i uzasadnia swoje zdanie</u> ®,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność do czynności prawnych, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo, alimenty</i> – i właściwie używa ich w swoich wypowiedziach,</p> <p>– rozróżnia rodzaje zdolności prawnej i każdy z nich omawia,</p> <p>– wymienia <u>po trzy przykłady</u> działań, które może i których nie może podjąć osoba fizyczna do ukończenia 13 roku</p>	<p>– analizuje, jakie skutki wynikają z wad przyjętego prawa dla obywatela, urzędnika i przedsiębiorcy; <u>formułuje opinię na temat tego, która z wad prawa jest najgroźniejsza, i uzasadnia swoje zdanie</u> przynajmniej dwoma argumentami ®,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie pojęć (instytucji prawa): <i>osoba fizyczna, osoba prawna, zdolność do czynności prawnych, ubezwłasnowolnienie, sprzedaż, własność, władza rodzicielska, małżeństwo, alimenty</i> – i właściwie używa ich w swoich wypowiedziach,</p> <p>– rozróżnia i omawia rodzaje zdolności prawnej i ubezwłasnowolnienia,</p> <p>– wymienia i omawia <u>po trzy przykłady</u> działań,</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--	--

			<p>wymienia po dwa prawa i obowiązki, dziecka w rodzinie i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce,</p> <p>– wymienia <u>po dwa przykłady</u> regulacji z zakresu prawa cywilnego i prawa rodzinnego,</p> <p>– przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; wymienia warunki zawarcia małżeństwa i potrzebne do tego dokumenty,</p> <p>– wyszukuje informacje (np. w internecie), gdzie można uzyskać nieodpłatną pomoc prawną i skorzystać z nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie lub powiecie.</p>	<p>dziecka w rodzinie i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce,</p> <p>– przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; wymienia warunki zawarcia małżeństwa i potrzebne do tego dokumenty,</p> <p>– wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie i powiecie; w prosty sposób omawia procedurę uzyskania pomocy prawnej.</p>	<p>ona przysługuje; wymienia i omawia prawa oraz obowiązki dziecka w tym zakresie; potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; omawia warunki zawarcia małżeństwa i wymienia potrzebne do tego dokumenty,</p> <p>– wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie i powiecie; omawia procedurę uzyskania pomocy prawnej i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce.</p>	<p>życia i między 13 a 18 rokiem życia, a także potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu ona przysługuje; wymienia i omawia prawa i obowiązki dziecka w rodzinie – rozpoznaje dotyczące ich zapisy w <i>Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym</i> [k.r.o.] i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; omawia warunki zawarcia małżeństwa i wymienia potrzebne do tego dokumenty; potrafi posługiwać się odpowiednimi przepisami prawa w tym zakresie i wyszukuje informacje na ten temat we właściwych źródłach,</p> <p>– wyszukuje</p>	<p>które może i których nie może podjąć osoba fizyczna do ukończenia 13 roku życia i między 13 a 18 rokiem życia; potrafi zastosować odpowiednie przepisy <i>Kodeksu cywilnego</i> podczas rozważania przykładów i stosuje swoją wiedzę z tego zakresu w praktyce,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega władza rodzicielska i komu ona przysługuje; na podstawie tekstów źródłowych z podręcznika formułuje opinię na temat odpowiedzialności rodzicielskiej, popierając swoje zdanie trafnymi argumentami i odpowiadając na kontrargumenty w dyskusji ®,</p> <p>– omawia prawa i obowiązki dziecka w rodzinie – rozpoznaje i analizuje odpowiednie przepisy w <i>Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym</i></p>	
--	--	--	--	--	--	---	---	--

						<p>i omawia informacje (np. w internecie) na temat nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie i powiecie; analizuje procedurę uzyskania pomocy prawnej i potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce.</p>	<p>[k.r.o.] i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce,</p> <p>– przedstawia procedurę zawarcia małżeństwa w świetle polskiego prawa; odróżnia prawo państwowe od prawa kanonicznego (kościelnego) ®; omawia warunki zawarcia małżeństwa i wymienia niezbędne do tego dokumenty; rozważając przykłady z tego zakresu, posługuje się odpowiednimi przepisami <i>Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego</i> [k.r.o.], wyszukuje informacje i analizuje kazusy; ocenia sytuację prawną osób między 16 a 18 rokiem życia w kontekście możliwości zawarcia małżeństwa cywilnego,</p> <p>– wyszukuje (np. w internecie) i analizuje informacje, w tym akty prawne, dotyczące</p>	
--	--	--	--	--	--	--	--	--

							nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego w jego gminie, powiecie i województwie; analizuje procedurę uzyskania pomocy prawnej i potrafi zastosować swoją wiedzę w praktyce.		
TEMAT LEKCJI: Prawa człowieka									
Liczba godzin: 1									
5.2	Uczeń: (P) IV.7) identyfikuje podstawowe prawa człowieka i obywatela, wyjaśnia ich znaczenie w relacji obywatel–państwo; analizuje informacje i formułuje opinię w wybranej kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka	podstawowe prawa człowieka cechy praw człowieka generacje praw człowieka	– w prosty sposób wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne, – identyfikuje <u>co najmniej dwie cechy</u> praw człowieka, – wymienia generacje praw człowieka i podaje <u>po trzy przykłady</u> praw należących do każdej z nich, – w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>dwa przykłady praw i wolności</u> człowieka oraz <u>przyporządkowuje je</u> do odpowiedniej generacji, – na podstawie	– wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne, – wymienia <u>co najmniej trzy cechy</u> praw człowieka, – wymienia generacje praw człowieka i podaje <u>po cztery przykłady</u> praw należących do każdej z nich, – w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>trzy przykłady praw i wolności</u> człowieka, po czym <u>przyporządkowuje je</u> do odpowiedniej generacji, – na podstawie materiału	– wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne, – wymienia <u>cztery cechy</u> praw człowieka i szczegółowo omawia przynajmniej dwie z nich, – wymienia generacje praw człowieka, w tym <u>dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne;</u> podaje <u>przykłady praw z każdej wymienionej kategorii i generacji,</u>	– wyjaśnia, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne; <u>uzasadnia swoją opinię za pomocą przynajmniej jednego argumentu,</u> – wymienia <u>cztery cechy</u> praw człowieka, w tym szczegółowo omawia przynajmniej trzy z nich, – wymienia i analizuje generacje praw człowieka, w tym <u>dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne;</u>	– analizuje, czym są prawa człowieka i dlaczego są ważne; <u>uzasadnia swoją opinię za pomocą przynajmniej dwóch argumentów,</u> – wymienia i szczegółowo omawia <u>cztery cechy</u> praw człowieka, – wymienia i analizuje generacje praw człowieka, w tym <u>dzieli prawa pierwszej generacji na osobiste i polityczne oraz prawa drugiej generacji na ekonomiczne, socjalne i kulturalne;</u> podaje <u>przykłady praw z każdej wymienionej</u>	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyjna praca z tekstem źródłowym wyszukiwanie informacji w internecie autorefleksja pytania podsumowujące	rutyny krytycznego myślenia / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem pytania sprawdzające / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem

			<p>materiału źródłowego (np. z podręcznika) formułuje opinię w kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka i w prosty sposób uzasadnia swoje zdanie.</p>	<p>źródłowego (z podręcznika) wyjaśnia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo; w uzasadnieniu podaje co najmniej jeden przykład znany z mediów lub z własnego otoczenia społecznego,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) formułuje opinię w kontrowersyjnej sprawie dotyczącej praw człowieka i uzasadnia swoje zdanie.</p>	<p>– w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje cztery <u>przykłady</u> praw i wolności człowieka, a także <u>przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji</u>,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) wyjaśnia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo; w uzasadnieniu podaje co najmniej jeden przykład znany z mediów lub z własnego otoczenia społecznego,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą <u>przynajmniej jednego argumentu</u>.</p>	<p>podaje <u>przykłady praw z każdej wymienionej kategorii i generacji</u>,</p> <p>– w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>sześć przykładów</u> praw i wolności człowieka, po czym <u>przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji</u>,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) ocenia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo, i uzasadnia swoje zdanie <u>za pomocą co najmniej dwóch argumentów</u>,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą <u>przynajmniej dwóch argumentów</u>.</p>	<p><u>kategorii i generacji</u>,</p> <p>– w tekście <i>Konstytucji RP</i> identyfikuje <u>osiem przykładów</u> praw i wolności człowieka, po czym <u>przyporządkowuje je do odpowiedniej generacji</u>;</p> <p>– odróżnia prawa człowieka od wolności,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (z podręcznika) ocenia, w jaki sposób prawa człowieka wpływają na relacje obywatel–państwo i uzasadnia swoje zdanie <u>za pomocą co najmniej trzech argumentów</u>,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (np. z podręcznika) analizuje kontrowersyjną sprawę dotyczącą praw człowieka, po czym formułuje na jej temat opinię i uzasadnia swoje zdanie za pomocą <u>przynajmniej trzech argumentów</u>.</p>	
--	--	--	--	---	--	---	--	--

TEMAT LEKCJI: Ochrona praw człowieka									
Liczba godzin: 1									
5.3	<p>Uczeń:</p> <p>(P) IV.8) rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, potrafi zgłosić ich naruszenie oraz wykorzystać inne sposoby ochrony tych praw, w tym przez kontakt z organami państwowymi i międzynarodowymi mi powołanymi w tym celu</p>	<p>przyczyny łamania praw i wolności człowieka</p> <p>formy łamania praw i wolności człowieka</p> <p>instytucje stojące na straży praw i wolności człowieka</p> <p>procedury zgłaszania naruszeń praw i wolności człowieka</p> <p>mechanizmy ochrony praw i wolności człowieka</p>	<p>– wymienia <u>trzy</u> przyczyny łamania praw i wolności człowieka oraz omawia jedną z nich,</p> <p>– rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, w tym przy każdym z nich wskazuje formę naruszenia,</p> <p>– wymienia <u>trzy</u> środki ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,</p> <p>– wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich i wymienia <u>przynajmniej jedną</u> sprawę, którą RPO się zajmuje/zajmował,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego wskazuje konieczne elementy wniosku do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie,</p>	<p>– wymienia <u>cztery</u> przyczyny łamania praw i wolności człowieka oraz omawia dwie z nich,</p> <p>– rozpoznaje przypadki łamania praw człowieka i obywatela, w tym przy każdym z nich wskazuje formę naruszenia i wyjaśnia, dlaczego do niego doszło,</p> <p>– wymienia <u>cztery</u> środki ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,</p> <p>– wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich i wymienia <u>przynajmniej dwie</u> sprawy, którymi RPO się zajmuje/zajmował,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego, z pomocą nauczyciela,</p>	<p>– wymienia <u>cztery</u> przyczyny łamania praw i wolności człowieka oraz <u>dzieli je na kategorie</u> (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne),</p> <p>– omawia <u>co najmniej trzy</u> przypadki łamania praw człowieka i obywatela, w tym każdorazowo wskazuje formę i przyczyny naruszenia oraz <u>ocenia, dlaczego do niego doszło,</u></p> <p>– wymienia i omawia <u>cztery</u> środki ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,</p> <p>– wyszukuje informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wymienia <u>co najmniej trzy</u> sprawy, którymi RPO się zajmuje/zajmował,</p>	<p>– wymienia <u>sześć</u> przyczyn łamania praw i wolności człowieka oraz <u>dzieli je na kategorie</u> (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne),</p> <p>– analizuje <u>co najmniej cztery</u> przypadki łamania praw człowieka i obywatela; w tym każdorazowo wskazuje formę i przyczyny naruszenia oraz <u>ocenia, dlaczego do niego doszło,</u></p> <p>– wymienia i omawia <u>pięć</u> środków ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,</p> <p>– wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich oraz wymienia i omawia <u>co najmniej trzy</u> sprawy, którymi</p>	<p>– formułuje <u>opinie na temat przyczyn konkretnych przypadków łamania praw i wolności człowieka oraz uzasadnia swoje zdanie,</u></p> <p>– wymienia i analizuje <u>osiem przyczyn</u> łamania praw i wolności człowieka oraz dzieli je na kategorie (polityczne, prawne, kulturowe, ekonomiczne),</p> <p>– analizuje <u>co najmniej cztery</u> współczesne przypadki łamania praw człowieka i obywatela w państwach niedemokratycznych i demokratycznych, w tym przedstawia przyczyny i formy tych naruszeń,</p> <p>– wymienia i omawia <u>sześć</u> środków ochrony praw i wolności człowieka oraz dzieli je na środki krajowe i międzynarodowe,</p>	<p>wypowiedź argumentacyjna</p> <p>wyszukiwanie informacji w internecie</p> <p>praca z tekstem podręcznika</p> <p>studium przypadku</p> <p>autorefleksja</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>pytania metapozytywne / samoocena</p> <p>rutyny krytycznego myślenia / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem</p>

			<p>jak może złożyć taki wniosek,</p> <p>– wyjaśnia w prosty sposób, na czym polega prawo do zaskarżenia, i wie, jak może złożyć odwołanie,</p> <p>– wskazuje funkcje Rzecznika Praw Dziecka i wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję,</p> <p>– wymienia okoliczności, w jakich obywatel polski może złożyć skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, i wyszukuje w internecie informacje na ten temat.</p>	<p>sporządza wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich w wybranej sprawie i wie, jak może złożyć gotowe pismo,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i wie, jak może złożyć odwołanie,</p> <p>– wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka i wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję, a także wyszukuje dwa przykłady działań podejmowanych przez RPD;</p> <p>– wymienia okoliczności, w jakich obywatel polski może złożyć skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i wyszukuje w internecie informacje na ten temat.</p>	<p>– na podstawie materiału źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza poprawnie wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może złożyć gotowe pismo,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i wie, jak może złożyć odwołanie, a także określa specyfikę wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy,</p> <p>– wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka; wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję; omawia dwa przykłady problemów, którymi zajmuje się RPD,</p> <p>– przedstawia instrument ochrony wolności i praw, jakim jest skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, i wyjaśnia, kiedy i jak obywatel polski</p>	<p>RPO się zajmuje/zajmował,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza poprawnie (pod względem formalnym i merytorycznym) wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich i wie, jak może złożyć gotowe pismo,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i omawia procedurę złożenia odwołania, a także porównuje odwołanie i wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy,</p> <p>– wymienia funkcje Rzecznika Praw Dziecka i wie, w jaki sposób można się do niego zwrócić z wnioskiem o interwencję oraz jakie działania może on podjąć; omawia dwa przykłady problemów, którymi zajmuje się RPD,</p> <p>– przedstawia instrument ochrony</p>	<p>– wyszukuje bieżące informacje (np. w internecie) na temat działalności Rzecznika Praw Obywatelskich, a także omawia <u>co najmniej cztery sprawy</u>, którymi RPO się zajmuje/zajmował,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego dotyczącego wybranej sprawy sporządza poprawnie (pod względem formalnym i merytorycznym) wniosek do Rzecznika Praw Obywatelskich, a także zna procedurę złożenia wniosku i ocenia skuteczność tego instrumentu ochrony praw jednostki,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega prawo do zaskarżenia, i omawia procedurę złożenia odwołania, a także porównuje odwołanie i wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy; na podstawie materiału</p>	
--	--	--	---	---	--	--	--	--

					<p>może złożyć taką skargę,</p> <p>– wyszukuje w internecie informacje na temat skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, która została uznana za zasadną, i przygotowuje krótką informację na jej temat.</p>	<p>wolności i praw, jakim jest skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, wyjaśnia, kiedy i jak obywatel polski może złożyć taką skargę,</p> <p>– wyszukuje w internecie informacje na temat wybranej skargi do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, która została uznana za zasadną, i dokonuje analizy tej sprawy.</p>	<p>źródłowego (wzoru pisma) wskazuje niezbędne elementy odwołania,</p> <p>– analizuje funkcje i możliwości działania Rzecznika Praw Dziecka, w tym jego uprawnienia oraz przykłady problemów rozwiązywanych przez RPD,</p> <p>– analizuje instrument ochrony praw i wolności, jakim jest skarga do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, w tym ocenia skuteczność tego środka; wymienia oraz omawia okoliczności, w których obywatel Polski może złożyć tego typu skargę,</p> <p>– wyszukuje w internecie informacje na temat co najmniej dwóch skarg do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, które zostały uznane za zasadne, i przygotowuje</p>		
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

							analizę wybranych spraw, – na podstawie materiału źródłowego (wzór pisma) sporządza skargę do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w wybranej sprawie i ocenia skuteczność tego środka ochrony praw i wolności @.		
TEMAT LEKCJI: Ochrona danych osobowych i dóbr osobistych (fakultatywny)									
Liczba godzin: 1									
5.4	Uczeń: (F) IV.5) wskazuje podstawowe sposoby ochrony własnych danych osobowych oraz wyjaśnia formy naruszania dóbr osobistych, szczególnie w Internecie; potrafi zgłosić naruszenie dóbr osobistych	dane osobowe dane wrażliwe oszustwa internetowe dobra osobiste RODO naruszenia danych osobowych i dóbr osobistych	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po dwa przykłady</u> danych każdego rodzaju, – wskazuje <u>informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować</u> , np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane, – wie, co to jest RODO, i wymienia	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po trzy przykłady</u> danych każdego rodzaju, – wskazuje <u>informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować</u> , np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia i wymienia sposoby zminimalizowania tych zagrożeń,	– wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po cztery przykłady</u> danych każdego rodzaju, – wyjaśnia, jakie informacje pozwoliłyby go zidentyfikować, – wskazuje <u>informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować</u> , np. w internecie, i rozpoznaje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji –	– definiuje terminy: <i>dane osobowe</i> i <i>dane wrażliwe</i> , a także wymienia <u>po pięć przykładów</u> danych każdego rodzaju, – wyjaśnia, jakie informacje pozwoliłyby go zidentyfikować, – wymienia <u>informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować</u> , np. w internecie, i analizuje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej lub w aplikacji – rozważa zagrożenia	– wyjaśnia, czym są dane osobowe i dane wrażliwe i jakie mają znaczenie dla jednostki, oraz podaje <u>po sześć przykładów</u> danych każdego rodzaju, – wyjaśnia, jakie informacje pozwoliłyby go zidentyfikować, – wymienia <u>informacje, na podstawie których można kogoś zidentyfikować</u> , np. w internecie, i analizuje, przypadki, w których podał dane wrażliwe na stronie internetowej	wyszukiwanie informacji w internecie praca z tekstem podręcznika studium przypadku autorefleksja wypowiedź argumentacyjna pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena rutyny krytycznego myślenia / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem pytania sprawdzające / samoocena

			<p><u>po dwie zasady bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły <u>stosuje w praktyce</u>,</p> <p>– wymienia <u>dwa najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić,</p> <p>– wymienia <u>trzy przykłady</u> dóbr osobistych i identyfikuje przypadki ich naruszenia,</p> <p>– wymienia <u>dwa sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych,</p> <p>– <u>z pomocą nauczyciela przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku.</u></p>	<p>– wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po trzy zasady bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły <u>stosuje w praktyce</u>,</p> <p>– wymienia <u>trzy najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić,</p> <p>– definiuje termin <i>dobra osobiste</i>, wymienia <u>cztery przykłady</u> takich dóbr oraz identyfikuje przypadki ich naruszenia,</p> <p>– wymienia <u>trzy sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych,</p> <p>– <u>przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym</u></p>	<p>rozważa zagrożenia z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce sposoby <u>zminimalizowania tych zagrożeń</u>,</p> <p>– wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po cztery zasady bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły <u>stosuje w praktyce</u>,</p> <p>– omawia <u>trzy najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić,</p> <p>– definiuje termin <i>dobra osobiste</i>, wymienia <u>pięć przykładów</u> takich dóbr i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszeń,</p> <p>– omawia <u>trzy sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr</p>	<p>z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce sposoby <u>minimalizowania tych zagrożeń</u>,</p> <p>– wie, co to jest RODO, i wymienia <u>po pięć zasad bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły <u>stosuje w praktyce</u>,</p> <p>– omawia <u>cztery najczęstsze oszustwa internetowe</u> związane z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić,</p> <p>– <u>wyjaśnia, czym są dobra osobiste</u>, wymienia <u>sześć przykładów</u> takich dóbr i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszeń,</p> <p>– przedstawia <u>cztery sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, i ocenia</p>	<p>lub w aplikacji – rozważa zagrożenia z tym związane oraz wymienia i stosuje w praktyce sposoby <u>minimalizowania tych zagrożeń</u>,</p> <p>– wie, co to jest RODO, a także przedstawia i omawia <u>po pięć zasad bezpieczeństwa</u> przechowywania danych i udostępniania danych (np. w internecie) – wskazane reguły <u>stosuje w praktyce</u>,</p> <p>– analizuje mechanizm <u>czterech najczęstszych oszustw internetowych</u> związanych z ochroną danych osobowych i wyjaśnia, jak się przed nimi bronić przed tymi zagrożeniami – <u>dzieli się wiedzą na ten temat z innymi uczniami, np. na forum klasy</u>,</p> <p>– <u>wyjaśnia, czym są dobra osobiste</u>, podaje <u>osiem przykładów</u> takich</p>		
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--

				przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.	osobistych, – przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.	skuteczność każdego z nich, – przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.	dóbr i wyjaśnia, na czym polegają przypadki ich naruszeń, – przedstawia <u>cztery sposoby</u> postępowania w sytuacjach, w których dochodzi do naruszenia dóbr osobistych, i ocenia skuteczność każdego z nich, – przygotowuje zgłoszenie dotyczące naruszenia dóbr osobistych w wybranym przypadku i wie, co zrobić z przygotowanym pismem.		
TEMAT LEKCJI: Formy zatrudnienia Liczba godzin: 2									
5.5	Uczeń: (P) IV.9) rozróżnia pracę wykonywaną na podstawie stosunku pracy (umowa o pracę), pracę wykonywaną na podstawie innego stosunku prawnego stanowiącego podstawę	stosunek pracy (umowa o pracę) umowa o dzieło i umowa zlecenia (umowy cywilnoprawne) umowa o wolontariat staże i praktyki prawa	– identyfikuje różne formy zatrudnienia i odróżnia zatrudnienie na umowę o pracę od innych form, – wymienia cele i po <u>dwie cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, – na podstawie materiałów źródłowych	– wymienia różne formy zatrudnienia i odróżnia zatrudnienie na umowę o pracę od innych form, – wymienia cele i po <u>trzy cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, – na podstawie materiałów źródłowych	– wymienia różne formy zatrudnienia i porównuje umowę o pracę z umową o dzieło i umową zlecenia, – wymienia cele i omawia <u>po trzy cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia i umowy o dzieło, a także podaje przykłady umów każdego rodzaju,	– wyjaśnia, po co nam praca, i omawia różne formy zatrudnienia, w tym porównuje umowę o pracę z umową o dzieło, umową zlecenia i umową dotyczącą wolontariatu, – omawia cele i wskazuje <u>po trzy cechy</u> charakterystyczne umowy zlecenia	– wyjaśnia, po co nam praca, i omawia różne formy zatrudnienia, w tym porównuje umowę o pracę z umową o dzieło, umową zlecenia i umową dotyczącą wolontariatu, stażu lub praktyki, – <u>analizuje cele</u> i wskazuje <u>po trzy cechy</u> charakterystyczne	praca z tekstem podręcznika praca z tekstem źródłowym (k.p.) praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) studium przypadku wyszukiwanie informacji w internecie	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania

	<p>świadczenia pracy lub usług (umowy cywilnoprawne), wolontariat, staż i praktyki, a także identyfikuje prawa i obowiązki osoby związanej takimi umowami oraz sposoby ochrony tych praw, w tym za pośrednictwem związków zawodowych</p>	<p>i obowiązki pracownika i pracodawcy</p> <p>sposoby ochrony praw pracowniczych</p> <p>związki zawodowe</p>	<p>(np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i <u>co najmniej cztery ich najważniejsze elementy</u>,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz identyfikuje <u>po dwa przykłady</u> tych praw i obowiązków,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika; aktów prawnych; przykładowych umów) identyfikuje <u>po jednym przykładzie</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki,</p> <p>– rozumie termin <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> podaje uprawnienia, jakie</p>	<p>(np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i <u>co najmniej pięć ich najważniejszych elementów</u>,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz identyfikuje <u>po trzy przykłady</u> tych praw i obowiązków,</p> <p>– wymienia swoje prawa dotyczące rozwiązania umowy o pracę,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych czy przykładowych umów) identyfikuje <u>po dwa przykłady</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki,</p>	<p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wymienia rodzaje umów o pracę i omawia <u>sześć ich najważniejszych elementów</u>,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz omawia <u>po cztery przykłady</u> tych praw i obowiązków,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych, przykładowych umów) wymienia <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki,</p> <p>– wyjaśnia</p>	<p>i umowy o dzieło, a także podaje przykłady umów każdego rodzaju,</p> <p>– omawia rodzaje umów o pracę i <u>analizuje sześć ich najważniejszych elementów</u>,</p> <p>– odnosząc się do opisu przypadku, wypełnia poprawnie formularz jednej z omawianych na zajęciach umów, np. umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz omawia <u>po pięć przykładów</u> tych praw i obowiązków,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych, przykładowych umów) omawia <u>po trzy przykłady</u> praw</p>	<p>umowy zlecenia i umowy o dzieło, a także podaje przykłady umów każdego rodzaju,</p> <p>– porównuje rodzaje umów o pracę i <u>analizuje sześć ich najważniejszych elementów</u>,</p> <p>– odnosząc się do opisu przypadku, wypełnia poprawnie formularz dwóch z omawianych na zajęciach umów, np. umowy o pracę, umowy zlecenia lub umowy o dzieło,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) odróżnia prawa od obowiązków pracownika oraz omawia <u>po sześć przykładów</u> tych praw i obowiązków,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika, aktów prawnych, przykładowych umów) <u>analizuje po</u></p>	<p>autorefleksja</p> <p>pytania podsumowujące</p>	<p>sprawdzające / samoocena</p>
--	--	--	--	--	--	--	---	---	---------------------------------

			<p>przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy ®,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) wskazuje <u>po trzy przykłady</u> praw i obowiązków pracodawcy ®,</p> <p>– wyszukuje informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące <u>co najmniej dwóch sposobów</u> rozwiązania umowy o pracę ®, a także wskazuje prawa pracownika dotyczące okresów wypowiedzenia,</p> <p>– wymienia <u>co najmniej dwa sposoby</u> obrony praw pracowniczych oraz identyfikuje rolę związków zawodowych w tym zakresie,</p> <p>– wyjaśnia, czym są staż i praktyka i jaka jest ich rola w procesie</p>	<p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy ®,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) wskazuje <u>po cztery przykłady</u> praw i obowiązków pracodawcy ®,</p> <p>– wymienia <u>co najmniej trzy sposoby</u> rozwiązania umowy o pracę ® i wyszukuje informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia,</p> <p>– wymienia <u>co najmniej trzy sposoby</u> obrony praw pracowniczych oraz omawia rolę związków zawodowych w tym zakresie,</p>	<p>znaczenie terminu <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> podaje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie ®,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) krótko omawia <u>po pięć przykładów</u> praw i obowiązków pracodawcy,</p> <p>– wymienia <u>co najmniej cztery sposoby</u> rozwiązania umowy o pracę ® i wyszukuje informacje (np. w podręczniku lub internecie) dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia,</p> <p>– omawia <u>co najmniej trzy sposoby</u> obrony praw pracowniczych,</p>	<p>i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> omawia uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie ®,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) omawia <u>po sześć przykładów</u> ® praw i obowiązków pracodawcy,</p> <p>– wymienia <u>pięć sposobów</u> rozwiązania umowy o pracę i na podstawie materiałów</p>	<p><u>trzy przykłady</u> praw i obowiązków osób związanych umową zlecenia, umową o dzieło (umowami cywilnoprawnymi) oraz umowami dotyczącymi wolontariatu, stażu i praktyki,</p> <p>– wyjaśnia znaczenie pojęcia <i>mobbing</i> i na podstawie <i>Kodeksu pracy</i> analizuje uprawnienia, jakie przysługują pracownikowi, który doświadczył mobbingu w miejscu pracy, oraz obowiązki pracodawcy w tym zakresie ®,</p> <p>– na podstawie materiałów źródłowych (np. tekstów z podręcznika lub <i>Kodeksu pracy</i>) analizuje <u>po sześć przykładów</u> obowiązków i praw pracodawcy,</p> <p>– omawia <u>pięć sposobów</u> rozwiązania umowy o pracę ® i na podstawie</p>		
--	--	--	---	--	---	--	--	--	--

			nabywania umiejętności zawodowych.	<p>– wyjaśnia, czym są staż i praktyka i jaka jest ich rola w procesie nabywania umiejętności zawodowych, oraz wymienia <u>po jednej korzyści</u> wynikającej z tych form.</p>	<p>w tym rolę związków zawodowych w tym zakresie,</p> <p>– odróżnia staż od praktyki i przedstawia ich rolę w procesie nabywania umiejętności zawodowych oraz wymienia <u>po trzy warunki</u> odbywania stażu i praktyki oraz <u>po dwie korzyści</u> wynikające z tych form.</p>	<p>źródłowych (np. w podręczniku lub internecie) <u>analizuje informacje dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia,</u></p> <p>– omawia <u>co najmniej trzy sposoby</u> obrony praw pracowniczych, w tym rolę związków zawodowych w tym zakresie,</p> <p>– odróżnia staż od praktyki i przedstawia ich rolę w procesie nabywania umiejętności zawodowych oraz wymienia <u>po cztery warunki</u> odbywania stażu i praktyki oraz <u>po trzy korzyści</u> wynikające z tych form.</p>	<p>materiałów źródłowych (np. w podręczniku lub internecie) <u>analizuje informacje dotyczące praw pracownika w zakresie wypowiedzenia,</u></p> <p>– analizuje <u>co najmniej cztery sposoby</u> obrony przed łamaniem praw pracowniczych, w tym rolę i zadania związków zawodowych w tym zakresie,</p> <p>– porównuje staż i praktyki, w tym ich znaczenie w procesie nabywania umiejętności zawodowych, oraz wymienia <u>po pięć warunków</u> odbywania stażu i praktyki oraz <u>po trzy korzyści</u> wynikające z tych form.</p>	
--	--	--	------------------------------------	--	---	--	---	--

ROZDZIAŁ VI. Organy władzy w RP

PYTANIE WIODĄCE: Jak działa państwo?

Numer lekcji	Wymagania szczegółowe z podstawy programowej	Zagadnienia/treści	WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE OCENY					Proponowane metody i formy pracy	Rekomendacje w zakresie monitorowania osiągnięć uczniów i ich oceniania
			konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopelniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)		
	P – podstawowe F – fakultatywne DZO – działanie obywatelskie		UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:	UCZEŃ:		
TEMAT LEKCJI: Sejm i Senat									
Liczba godzin: 1									
6.1	Uczeń: (P) V.2) opisuje najważniejsze kompetencje i strukturę władzy ustawodawczej w Rzeczypospolitej Polskiej; analizuje porządek dzienny wybranego posiedzenia Sejmu i Senatu; wyszukuje informacje o wybranym parlamentarzystę ze swojego okręgu i jego aktywności politycznej	struktura władzy ustawodawczej kompetencje (funkcje) Sejmu i Senatu rola Senatu organy Sejmu i Senatu Zgromadzenie Narodowe prace Sejmu informacja publiczna komisje stałe, nadzwyczajne i śledcze działalność posłów	– rozumie strukturę władzy ustawodawczej w Polsce i wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po trzy przykłady kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), – rozumie, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>jeden przykład</u>	– wymienia organy, które tworzą w Polsce władzę ustawodawczą, i wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po cztery przykłady kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), – rozumie, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>dwa</u>	– wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i opisuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce, – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po cztery przykłady kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), a także omawia <u>po dwa wybrane uprawnienia</u> , – na <u>dwóch przykładach</u> analizuje organizację	– wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i analizuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce, a także wskazuje argumenty za funkcjonowaniem wyższej izby parlamentu, – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po pięć przykładów kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), a także omawia <u>po trzy wybrane uprawnienia</u> ,	– wyjaśnia, na czym polega dwuizbowość, i analizuje strukturę władzy ustawodawczej w Polsce, a także wskazuje argumenty za funkcjonowaniem wyższej izby parlamentu i przeciwnie, – w <i>Konstytucji RP</i> wyszukuje <u>po sześć przykładów kompetencji</u> Sejmu i Senatu oraz określa, jakie funkcje pozwalają one realizować (ustawodawczą, kontrolną czy kreacyjną), a także omawia <u>po cztery wybrane</u>	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyjna wyszukiwanie informacji w internecie pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena

			<p>wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat bieżącej działalności Sejmu i aktywności politycznej wybranego posła – podaje <u>po jednym przykładzie</u> działalności sejmowej i aktywności poselskiej.</p>	<p><u>przykłady</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat bieżącej działalności Sejmu i aktywności politycznej (pracy) wybranego posła – podaje <u>po dwa przykłady</u> działalności sejmowej i aktywności poselskiej.</p>	<p><u>pracy Sejmu i Senatu</u> ®,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>trzy przykłady</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu i wskazuje przykłady omawianych spraw i przeprowadzonych głosowań (w tym przedstawia ich wyniki),</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i <u>analizuje informacje na temat aktywności politycznej wybranego posła</u> – podaje <u>po trzy przykłady</u> działalności</p>	<p>– <u>na dwóch przykładach</u> analizuje organizację pracy Sejmu i Senatu oraz posłów i senatorów, wykorzystując materiały internetowe ®,</p> <p>– odróżnia Sejm i Senat od Zgromadzenia Narodowego, podaje różnice między tymi organami ®,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>cztery przykłady</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu i omawia poruszone w jego trakcie sprawy oraz przeprowadzone</p>	<p><u>uprawnienia</u>,</p> <p>– odróżnia Sejm i Senat od Zgromadzenia Narodowego; analizuje <u>dwie kompetencje</u> Zgromadzenia Narodowego ®,</p> <p>– <u>na przykładach</u> porównuje strukturę, organizację pracy Sejmu i Senatu oraz analizuje organizację pracy posłów i posłanek; wykorzystuje materiały internetowe ®,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polega prawo obywateli do informacji publicznej, oraz wymienia <u>pięć przykładów</u> wykorzystania tego prawa w odniesieniu do władzy ustawodawczej – potrafi zastosować tę wiedzę w praktyce,</p> <p>– wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu), wyszukuje informacje na temat porządku dziennego posiedzenia Sejmu</p>	
--	--	--	--	--	--	---	---	--

					sejmowej i aktywności poselskiej.	głosowania i ich wyniki, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i analizuje informacje na temat aktywności politycznej wybranego posła; podaje cztery przykłady działalności i aktywności poselskiej.	i analizuje poruszone w jego trakcie sprawy oraz przeprowadzone głosowania i ich wyniki, – wykorzystując źródła internetowe (strony Sejmu i Senatu), wyszukuje i porównuje informacje na temat aktywności politycznej grupy posłów ze swojego okręgu wyborczego; ocenia, czy ich praca jest zgodna z oczekiwaniami wyborców (ucznia), – wykorzystując stronę internetową Sejmu, analizuje prace wybranej komisji bieżącej kadencji – uwzględnia skład osobowy komisji, omawiane przez nią sprawy i ich znaczenie w kontekście sytuacji uczniów jako obywateli ®.		
--	--	--	--	--	-----------------------------------	---	--	--	--

TEMAT LEKCJI: Proces legislacyjny Liczba godzin: 1									
6.2	Uczeń: (P) V.1) na przykładzie wybranej ustawy przedstawia przebieg procesu legislacyjnego w Polsce; wyjaśnia możliwe konwencjonalne i niekonwencjonalne formy zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa oraz w miarę możliwości z nich korzysta	inicjatywa ustawodawcza przebieg procesu stanowienia prawa w Polsce (etapy procesu ustawodawczego) wpływ obywateli na proces stanowienia prawa	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>cztery jego elementy/etapy</u> , – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, – wyszukuje <u>przykład</u> „projektu obywatelskiego” ustawy i wymienia inną formę zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa.	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>pięć jego elementów/etapów</u> , – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i> , – wyszukuje <u>dwa przykłady</u> projektów ustaw, które są „projektami obywatelskimi”, i wymienia <u>dwie inne formy</u> zaangażowania obywatela w proces stanowienia prawa,	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i wymienia <u>wszystkie jego elementy/etapy</u> , – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i> , kto i kiedy zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte, – na podstawie materiałów źródłowych (np. z podręcznika) wskazuje, w jaki sposób obywatele	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą śledzi przebieg procesu ustawodawczego i omawia <u>wszystkie jego elementy/etapy</u> , – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i> , kto i kiedy zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte; ponadto ocenia przebieg procesu legislacyjnego w tym konkretnym przypadku, – na podstawie materiałów	– korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, na przykładzie prac nad uchwaloną ustawą analizuje przebieg procesu ustawodawczego i tworzy schemat przedstawiający ścieżkę legislacyjną, uwzględniając <u>wszystkie jej elementy/etapy</u> , – korzystając z oficjalnej strony internetowej Sejmu, wyszukuje informacje na temat ustawy uchwalonej w obecnej kadencji Sejmu lub w kadencji poprzedniej – wskazuje, kto był jej pomysłodawcą, jak długo trwał proces legislacyjny od wpłynięcia projektu do ogłoszenia ustawy w <i>Dzienniku Ustaw RP</i> , kto i kiedy zgłosił poprawki i czy zostały one przyjęte, jakie było stanowisko Rady Ministrów wobec ustawy, a jakie – stanowisko Prezydenta RP; ponadto ocenia przebieg procesu	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) praca z tekstem podręcznika wyszukiwanie informacji w internecie wypowiedź argumentacyjna działanie obywatelskie praca w grupach pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena

				<p>– identyfikuje terminy: <i>konsultacje projektów ustaw</i> oraz <i>referendum</i>; wskazuje ich wady i zalety (<u>po jednej</u>).</p>	<p>mogą złożyć projekt ustawy, oraz wyszukuje <u>dwa przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, obywatelska presja; wskazuje ich wady i zalety (<u>po jednej</u>).</p>	<p>źródłowych (np. z podręcznika) omawia, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy, i wskazuje, które elementy procedury obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej sprawiają, że jest ona trudna do realizacji,</p> <p>– wyszukuje <u>dwa przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, presja obywatelska na ustawodawcę, protesty i demonstracje – wskazuje po jednej wadzie i zalecie tych form uczestnictwa obywateli w procesie legislacyjnym.</p>	<p>legislacyjnego w tym konkretnym przypadku,</p> <p>– przedstawia, w jaki sposób obywatele mogą złożyć projekt ustawy – wskazuje, które elementy obywatelskiej procedury inicjatywy ustawodawczej sprawiają, że jest ona trudna do realizacji, i uzasadnia swój wybór,</p> <p>– wyszukuje i omawia <u>trzy przykłady</u> „obywatelskich projektów” ustaw, a także omawia <u>trzy inne formy</u> zaangażowania obywateli w proces stanowienia prawa – w miarę możliwości stosuje swoją wiedzę w praktyce,</p> <p>– rozważa, z jakich powodów wiele projektów ustaw trafia do tzw. zamrażarki sejmowej, i uzasadnia swoje zdanie na ten temat ®,</p> <p>– wyjaśnia, na czym polegają: konsultacje projektów ustaw, referendum, presja obywatelska na</p>	
--	--	--	--	--	--	---	---	--

							ustawodawcę, protesty i demonstracje – wskazuje po dwie wady i zalety tych form uczestnictwa obywateli w procesie legislacyjnym.		
	(DZO) Udział w symulacji obrad organów władz publicznych lub organizacji międzynarodowej Kryteria oceny DZO: – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania	Przeprowadźcie w klasie symulację procesu legislacyjnego.	– z pomocą nauczyciela określa cel symulacji, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał – odgrywa przypisaną rolę lub w inny sposób bierze udział w symulacji.	– w prosty sposób określa cel symulacji, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, – bierze udział w planowaniu symulacji, – prowadzi portfolio dokumentujące działanie.	– określa cel symulacji, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, po czym uzasadnia wybór, – planuje symulację i przygotowuje się merytorycznie do udziału w tym przedsięwzięciu: zapoznaje się z działalnością i zasadami funkcjonowania danego organu, – prowadzi portfolio dokumentujące działanie, – dokonuje samooceny.	– określa cel symulacji i go uzasadnia, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, po czym uzasadnia wybór – planuje symulację i przygotowuje się merytorycznie do udziału w tym przedsięwzięciu: zapoznaje się z działalnością i zasadami funkcjonowania danego organu oraz zbiera informacje na temat przedmiotu, którego dotyczyć będzie symulowany proces legislacyjny, – odgrywa przypisane role, – realizuje plan symulacji, – dokonuje ewaluacji i samooceny,	– określa cele symulacji i je uzasadnia, – wybiera organ, którego prace będzie odtwarzał, i przedmiot symulacji, po czym uzasadnia wybór, – planuje symulację i przygotowuje się merytorycznie do udziału w tym przedsięwzięciu: zapoznaje się z działalnością i zasadami funkcjonowania danego organu oraz zbiera informacje na temat przedmiotu, którego dotyczyć będzie symulowany proces legislacyjny, – przygotowuje scenariusz symulacji, – odgrywa przypisane role, – realizuje plan symulacji, – dokonuje ewaluacji	działanie obywatelskie	pytania metapoznawcze / samoocena ocena stopniem obserwacja / IZ od N, ocena koleżeńska, pytania sprawdzające / samoocena, IZ od N portfolio obywatelskie

			<p><u>aktywności głowy państwa,</u></p> <p>– formułuje opinię na temat prawa łaski i w prosty sposób ją uzasadnia.</p>	<p><u>aktywności głowy państwa,</u></p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywa Prezydent RP w zakresie bezpieczeństwa państwa, i wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (jakie wydarzenie poskutkowało zwołaniem posiedzenia Biura Bezpieczeństwa Narodowego i kto uczestniczył w obradach),</p> <p>– formułuje opinię na temat prawa łaski i ją uzasadnia <u>dwoma argumentami.</u></p>	<p><u>przykłady aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym i podaje uzasadnienie odmowy podpisania ustawy lub skierowania jej do TK,</u></p> <p>– wyjaśnia, jaką rolę odgrywa Prezydent RP w zakresie bezpieczeństwa państwa, i wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (jakie wydarzenie poskutkowało zwołaniem posiedzenia Biura Bezpieczeństwa Narodowego i kto uczestniczył w obradach),</p> <p>– formułuje opinię na temat prawa łaski, a także podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na ten temat i je uzasadnia.</p>	<p>Trybunału Konstytucyjnego; formułuje opinię na temat dwóch aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym oraz porównuje uzasadnienia dotyczące odmowy podpisania ustawy i skierowania jej do Trybunału Konstytucyjnego; analizuje <u>pojawiające się w mediach argumenty za zakwestionowanymi ustawami i przeciw nim,</u></p> <p>– analizuje kompetencje Prezydenta RP w zakresie bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej; wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (cel posiedzenia i uczestnicy) oraz prezydenckiej polityki zagranicznej (np. miejsca i cele spotkań między-państwowych),</p> <p>– formułuje opinię</p>	<p>formułuje opinię na temat dwóch aktywności głowy państwa w procesie legislacyjnym oraz porównuje uzasadnienia dotyczące odmowy podpisania ustawy i skierowania jej do Trybunału Konstytucyjnego; <u>analizuje pojawiające się w mediach argumenty za zakwestionowanymi ustawami i przeciw nim,</u></p> <p>– formułuje opinię na temat pozycji ustrojowej Prezydenta RP i ją uzasadnia,</p> <p>– analizuje kompetencje Prezydenta RP w zakresie bezpieczeństwa państwa i polityki zagranicznej; wyszukuje informacje na temat posiedzeń Biura Bezpieczeństwa Narodowego (cel posiedzenia i uczestnicy) oraz prezydenckiej polityki zagranicznej (np. miejsca i cele spotkań między-państwowych); formułuje ocenę</p>		
--	--	--	--	---	--	---	--	--	--

						na temat prawa łaski, a także podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na ten temat i je uzasadnia.	aktywności Prezydenta RP w obu dziedzinach, – formułuje opinię na temat prawa łaski, a także podaje <u>po dwa argumenty</u> za utrzymaniem tego prawa i przeciw niemu – zajmuje stanowisko w klasowej dyskusji na ten temat i je uzasadnia, a także odnosi się do <u>kontrargumentów</u> innych dyskutantów.		
TEMAT LEKCJI: Rada Ministrów									
Liczba godzin: 1									
6.4	Uczeń: (P) V.4) opisuje kompetencje Rady Ministrów oraz rolę służby cywilnej; analizuje bieżące działania wybranego ministerstwa oraz formułuje opinię w ich sprawie i poddaje ją dyskusji	kompetencje Rady Ministrów ministrowie i ministerstwa odpowiedzialność polityczna, odpowiedzialność konstytucyjna wojewoda administracja zespolona i niezespolona służba cywilna	– identyfikuje kompetencje Rady Ministrów i podaje <u>trzy przykłady</u> tych uprawnień, – wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>dwa kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz wskazuje ich cele, – wyszukuje	– wymienia <u>cztery przykłady</u> kompetencji Rady Ministrów, – wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz wskazuje ich cele, – wyszukuje informacje na temat	– wymienia <u>pięć przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów i opisuje trzy spośród tych uprawnień, – wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwa oraz przedstawia ich cele i efekty, a także	– opisuje <u>sześć przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów, – wykorzystując oficjalne strony internetowe ministerstw oraz Rady Ministrów, ustala, jakimi sprawami zajmują się poszczególni ministrowie; wymienia <u>trzy kluczowe programy lub projekty</u> realizowane przez wybrane ministerstwo i dokonuje ich analizy – przedstawia ich cele, rezultaty oraz wpływ	– analizuje <u>siedem przykładów</u> kompetencji Rady Ministrów, – wykorzystując zasoby internetowe (oficjalne strony Rady Ministrów i poszczególnych ministerstw), zapoznaje się informacjami na temat pracy wybranego ministra (np. o programach i projektach realizowanych przez nadzorowane przez niego ministerstwo) i formułuje opinię na temat jego działalności; analizuje <u>kluczowy program lub</u>	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie informacji w internecie praca z tekstem podręcznika wypowiedź argumentacyjna praca w grupach dyskusja rozmowa na forum klasy pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena

		<p>informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>trzy najbardziej rozpoznawane osoby w rządzie</u>,</p> <p>– wie, co to jest korpus służby cywilnej, i podaje <u>trzy przykłady</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład tego korpusu,</p> <p>– wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie, i podaje <u>dwie inne instytucje</u> należące do terenowej administracji rządowej ®.</p>	<p>obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>cztery najbardziej rozpoznawane osoby</u> w rządzie, uzasadniając swój wybór,</p> <p>– wie, co to jest korpus służby cywilnej, i podaje <u>cztery przykłady</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład tego korpusu,</p> <p>– wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie, i podaje <u>trzy inne instytucje</u> należące do terenowej administracji rządowej ®.</p>	<p><u>formuluje opinię</u>,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>pięć najbardziej rozpoznawalnych osób</u> w rządzie, uzasadniając swój wybór,</p> <p>– wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów i poszczególnych ministrów i wymienia konsekwencje egzekwowane w jej ramach ® ,</p> <p>– wymienia <u>pięć przykładów</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład korpusu służby cywilnej, i wyjaśnia, jaką rolę odgrywa służba cywilna w funkcjonowaniu państwa ®,</p> <p>– wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie; wyszukuje <u>dwie</u></p>	<p>na życie obywateli oraz formuluje opinię,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>co najmniej sześć najbardziej rozpoznawanych osób</u> w rządzie, uzasadniając swój wybór,</p> <p>– na podstawie <u>materiałów źródłowych</u> (<i>Konstytucja RP</i>, tekst z podręcznika) analizuje proces powołania Rady Ministrów w Polsce ®,</p> <p>– wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów i poszczególnych ministrów – określa, jakiego rodzaju jest to odpowiedzialność w poszczególnych sytuacjach, i wymienia konsekwencje egzekwowane w jej ramach ® ,</p> <p>– wymienia <u>pięć</u></p>	<p>projekt wybranego ministerstwa – ocenia efekty i sposób realizacji tego przedsięwzięcia z uwzględnieniem wydatkowania funduszy z budżetu (m.in. na podstawie <u>dwóch opinii</u> ekspertów) i poddaje swoją opinię pod dyskusję,</p> <p>– wyszukuje informacje na temat obecnego składu Rady Ministrów i wymienia <u>osiem najbardziej rozpoznawanych osób</u> w rządzie, uzasadniając swój wybór – przedstawia swoją opinię na temat aktualnego składu RM i dyskutuje o tym na forum klasy,</p> <p>– na podstawie <u>materiałów źródłowych</u> (<i>Konstytucja RP</i>, tekst z podręcznika) tworzy schemat procesu powoływania Rady Ministrów w Polsce; ocenia rolę Prezydenta RP i Sejmu w procedurze trzech kroków i uzasadnia swoje stanowisko w tej sprawie ®,</p>		
--	--	--	---	--	--	--	--	--

					<p><u>instytucje</u>, które mu podlegają, oraz dwie instytucje należące do rządowej administracji niezespalonej ®.</p>	<p><u>przykładów</u> instytucji, których pracownicy wchodzi w skład korpusu służby cywilnej, i wyjaśnia, jaką rolę odgrywa służba cywilna w funkcjonowaniu państwa,</p> <p>– wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie; wyszukuje <u>trzy</u> instytucje, które mu podlegają, oraz trzy instytucje należące do rządowej administracji niezespalonej ®.</p>	<p>– wyszukuje w <i>Konstytucji RP</i> zapisy dotyczące odpowiedzialności Rady Ministrów i poszczególnych ministrów – określa, jakiego rodzaju jest to odpowiedzialność w poszczególnych sytuacjach, i wymienia konsekwencje egzekwowane w jej ramach; <u>porównuje odpowiedzialność indywidualną i solidarną</u> ®,</p> <p>– wymienia <u>pięć</u> przykładów instytucji, których pracownicy wchodzi w skład korpusu służby cywilnej, i analizuje, rolę, jaką służba cywilna odgrywa w funkcjonowaniu państwa,</p> <p>– wskazuje organ, który jest przedstawicielem Rady Ministrów w województwie; wyszukuje <u>cztery</u> instytucje, które mu podlegają, oraz cztery instytucje należące do rządowej administracji niezespalonej ®.</p>		
--	--	--	--	--	--	--	---	--	--

TEMAT LEKCJI: Władza sądownicza
Liczba godzin: 2

6.5	Uczeń: (P) V.5) opisuje strukturę władzy sądowniczej (Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne i sądy wojskowe, Trybunał Konstytucyjny i Trybunał Stanu) i wyjaśnia jej funkcje oraz znaczenie dla obywatela	struktura władzy sądowniczej sądy powszechne sądy wojskowe sądy administracyjne rodzaje sądów powszechnych (rejonowe, okręgowe, apelacyjne) apelacja dwuinstancyjność rodzaje sądów administracyjnych – NSA, WSA Sąd Najwyższy niezawisłość sędziów niezależność sądów Trybunał Konstytucyjny, skarga konstytucyjna Trybunał Stanu	– identyfikuje elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną strukturę, – odnajduje sądy rejonowy oraz okręgowy/apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania ®, – rozumie terminy: <i>niezawisłość sędziowska</i> i <i>niezależność sądów</i> oraz wyszukuje je w <i>Konstytucji RP</i> ®, – rozumie, jaka jest funkcja władzy sądowniczej, i wyjaśnia na przykładzie, jakie ma ona znaczenie dla obywatela; – rozumie termin <i>apelacja</i> .	– wymienia elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną strukturę, – rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne i podaje przykład sądu każdego rodzaju, – wyszukuje informacje na temat Trybunału Konstytucyjnego i Trybunału Stanu ®, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania ®, – definiuje terminy: <i>niezawisłość sędziowska</i> i <i>niezależność sądów</i> oraz wyszukuje je w <i>Konstytucji RP</i> ®, – identyfikuje <u>po jednym zadaniu</u> SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie	– opisuje elementy władzy sądowniczej w Polsce i rozumie, że tworzą one określoną strukturę, w tym wskazuje na zasadę dwuinstancyjności postępowania, – rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne i podaje <u>po jednym przykładzie</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania, a także wie, jak korzystać z serwisów internetowych wskazanych sądów ®, – identyfikuje kroki, które należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten	– opisuje strukturę władzy sądowniczej w Polsce, w tym tłumaczy działanie zasady dwuinstancyjności postępowania, – rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne, i podaje <u>po dwa przykłady</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania, i omawia ich kompetencje w zakresie orzekania; korzysta z serwisów internetowych wskazanych sądów ®, – wymienia kroki, jakie należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten temat potrzebne w konkretnej	– przedstawia i analizuje strukturę władzy sądowniczej w Polsce, w tym działanie zasady dwuinstancyjności postępowania, – rozróżnia sądy powszechne, wojskowe i administracyjne i podaje <u>po trzy przykłady</u> spraw rozpatrywanych przez sądy każdego rodzaju, – wyszukuje sądy rejonowy, okręgowy i apelacyjny właściwe dla jego miejsca zamieszkania, i omawia ich kompetencje w zakresie orzekania; korzysta z serwisów internetowych wskazanych sądów, by znaleźć informacje potrzebne w konkretnych okolicznościach ®, – omawia kroki, jakie należy podjąć, aby sąd administracyjny rozpatrzył daną sprawę, oraz wyszukuje informacje na ten temat potrzebne	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie informacji w internecie notatka studium przypadku praca z tekstem podręcznika działanie obywatelskie pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena obserwacja (pracy zespołowej) / IZ od N, ocena koleżeńska pytania sprawdzające / samoocena
-----	--	--	--	--	--	---	--	---	--

				<p>składa się skargę konstytucyjną,</p> <p>– wymienia funkcje władzy sądowniczej i wyjaśnia na dwóch przykładach, jakie ma ona znaczenie dla obywateli,</p> <p>– definiuje termin <i>apelacja</i>.</p>	<p>temat @,</p> <p>– omawia zagadnienia niezawisłości sędziowskiej i niezależności sądów, w tym podaje <u>po dwa przykłady</u> gwarancji przestrzegania tych zasad @,</p> <p>– identyfikuje po jednym zadaniu SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, gdzie – kasację, a gdzie – skargę kasacyjną,</p> <p>– wymienia funkcje władzy sądowniczej i na dwóch przykładach omawia rolę, jaką odgrywa ona w funkcjonowaniu państwa i życiu obywateli,</p> <p>– definiuje termin <i>apelacja</i>.</p>	<p>sprawie @,</p> <p>– analizuje zagadnienia <u>niezawisłości sędziowskiej i niezależności sądów</u>, w tym kwestię prawnych gwarancji przestrzegania tych zasad – podaje <u>po trzy przykłady</u> tych gwarancji @,</p> <p>– omawia po dwa zadania SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, gdzie – kasację, a gdzie – skargę kasacyjną,</p> <p>– omawia funkcje władzy sądowniczej i analizuje na <u>dwóch przykładach</u> jej znaczenie dla funkcjonowania państwa demokratycznego i dla obywateli,</p> <p>– definiuje termin <i>apelacja</i>.</p>	<p>w konkretnej sprawie @,</p> <p>– porównuje ze sobą <u>niezawisłość sędziowską i niezależność sądów</u> – przedstawia funkcję tych zasad w systemie prawa oraz podaje <u>po cztery przykłady</u> gwarancji ich przestrzegania @,</p> <p>– porównuje zadania SN, TK i TS oraz wskazuje, gdzie składa się skargę konstytucyjną, gdzie – kasację, a gdzie – skargę kasacyjną,</p> <p>– omawia funkcje władzy sądowniczej i analizuje na <u>trzech przykładach</u> jej znaczenie dla funkcjonowania państwa demokratycznego i dla obywateli,</p> <p>– wyjaśnia, czym jest apelacja, i wskazuje, do których sądów się ją składa.</p>		
	<p>(DZO) Udział w rozprawie sądowej w charakterze publiczności</p> <p>Kryteria oceny</p>	<p>Wybierz się – indywidualnie lub w grupie kolegów i koleżanek – na rozprawę do najbliższego sądu rejonowego.</p>	<p>– organizuje działanie z pomocą nauczyciela lub koleżanek i kolegów,</p> <p>– bierze udział w rozprawie.</p>	<p>– organizuje działanie z pomocą nauczyciela lub koleżanek i kolegów,</p> <p>– przygotowuje się</p>	<p>– samodzielnie organizuje wizytę w sądzie,</p> <p>– przy wsparciu nauczyciela uzyskuje zgodę na udział</p>	<p>– samodzielnie organizuje wizytę w sądzie,</p> <p>– przy wsparciu nauczyciela uzyskuje zgodę na</p>	<p>– samodzielnie organizuje wizytę w sądzie,</p> <p>– samodzielnie uzyskuje zgody na udział w rozprawie,</p>	<p>działanie obywatelskie</p>	<p>pytania metapoznawcze / samoocena</p> <p>ocena stopniem obserwacja / IZ od N,</p>

	<p>DZO:</p> <ul style="list-style-type: none"> – adekwatności działania do postawionego celu – stopnia zaangażowania, w tym ilości włożonej pracy – skuteczności działania 	<p>Porządek spraw w danym dniu najczęściej można sprawdzić w wyszukiwarce dostępnej na stronie internetowej danego sądu – większość z nich jest jawna, a zatem mogą odbywać się w obecności publiczności. Wybierz jedną ze spraw rozpatrywanych w interesującym Cię wydziale sądu (karnym, cywilnym) i wciel się w rolę obserwatora posiedzenia. Sporządź notatkę ze swojej wizyty i podziel się swoimi obserwacjami na forum klasy. Przedstaw, czego dotyczyła sprawa rozpatrywana przez sąd, z jakich elementów składa się rozprawa, kto brał w niej udział, w jaki sposób sędzia zadbał o zachowanie bezstronności.</p>		<p>do udziału w rozprawie, zbiera niezbędne informacje,</p> <p>– bierze udział w rozprawie.</p>	<p>w rozprawie, jeśli jest ona wymagana,</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje się do udziału w rozprawie, zbiera niezbędne informacje, – bierze udział w rozprawie, – prowadzi portfolio dokumentujące przebieg działania. 	<p>udział w rozprawie, w tym pisze wymagane pisma,</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje się do udziału w rozprawie, zbiera niezbędne informacje, – bierze udział w rozprawie, – dokumentuje swój udział w przygotowaniach do wizyty w sądzie i w samej rozprawie, – prowadzi portfolio dokumentujące przebieg działania. 	<p>jeśli są one wymagane, w tym przygotowuje niezbędne pisma i dokumenty,</p> <ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje się do udziału w rozprawie pod względem merytorycznym i formalnym (np. zapoznaje się z zasadami zachowania i ubioru), zbiera informacje o przedmiocie danej rozprawy, – dokumentuje swój udział w przygotowaniach do wizyty w sądzie i w samej rozprawie, w tym przedstawia całe przedsięwzięcie w krótkim raporcie lub w notatce, – prowadzi na bieżąco portfolio dokumentujące przebieg działania. 		<p>ocena koleżeńska,</p> <p>pytania sprawdzające / samoocena</p> <p>portfolio obywatelskie</p>
--	---	--	--	---	--	---	---	--	--

TEMAT LEKCJI: Trójpodział władzy
Liczba godzin: 1

6.6	Uczeń: (P) V.6) na przykładzie ustroju III Rzeczypospolitej Polskiej uzasadnia znaczenie podziału i równowagi władzy ustawodawczej, wykonawczej i sądowej dla demokratycznego państwa; na wybranym przykładzie omawia kontrowersje związane z trójpodziałem władzy, przytaczając argumenty różnych stron sporu	zasada trójpodziału władzy aspekty trójpodziału władzy: funkcjonalny i organizacyjny geneza koncepcji podziału władzy trójpodział władzy a demokracja wyzwania związane z trójpodziałem władzy	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>jedno z czterech</u> założeń tej koncepcji, – wymienia <u>jedną</u> <u>konstytucję</u> Polski sprzed 1997 r., w której zastosowano zasadę trójpodziału władz ®, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i> , tekstów w podręczniku) identyfikuje <u>trzy</u> <u>elementy</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz.	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>dwa z czterech</u> założeń tej koncepcji, – wymienia <u>dwie</u> <u>konstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz ®, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i> , tekstów w podręczniku) wymienia <u>cztery</u> <u>elementy</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz.	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>trzy z czterech</u> założeń tej koncepcji, – wymienia <u>dwie</u> <u>konstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, oraz <u>jedną</u> <u>ustawę</u> <u>zasadniczą</u> , w której ta zasada nie została uwzględniona ®, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i> , tekstów w podręczniku) wymienia <u>pięć</u> <u>elementów</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz – <u>dwa</u> z nich analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego,	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy, i wymienia <u>cztery</u> założenia tej koncepcji, – omawia aspekty funkcjonalny i organizacyjny trójpodziału władzy ®, – wymienia <u>dwie</u> <u>konstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, oraz <u>dwie</u> <u>ustawy</u> <u>zasadnicze</u> , w których tej zasady nie uwzględniono ®, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i> , tekstów w podręczniku) wymienia <u>sześć</u> <u>elementów</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz – <u>trzy</u> z nich	– wyjaśnia, na czym polega trójpodział władzy i skąd pochodzi ta koncepcja, wymienia jej <u>cztery</u> założenia, – <u>porównuje</u> <u>aspekty funkcjonalny i organizacyjny trójpodziału władzy</u> ®, – <u>porównuje</u> <u>konstytucje</u> Polski sprzed 1997 r., w których zastosowano zasadę trójpodziału władz, i te, w których tej zasady nie uwzględniono, – na podstawie materiałów źródłowych (<i>Konstytucji RP</i> , tekstów w podręczniku) wymienia <u>osiem</u> <u>elementów</u> polskiego systemu politycznego, które świadczą o współdziałaniu (odziaływaniu na siebie) i wzajemnej kontroli (hamowaniu się) poszczególnych władz – <u>cztery</u> z nich	praca z tekstem źródłowym (<i>Konstytucja RP</i>) wyszukiwanie informacji w internecie wypowiedź argumentacyjna praca z tekstem podręcznika pytania podsumowujące	pytania metapoznawcze / samoocena zadania sprawdzające / ocena koleżeńska, IZ od N lub ocena stopniem rutyny krytycznego myślenia / samoocena pytania sprawdzające / samoocena
-----	--	--	---	---	---	---	--	---	---

					<p>powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru sprawiedliwości,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>dw</u> <u>wyzwania</u>, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i formułuje propozycję rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady.</p>	<p>analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego, powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru sprawiedliwości,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>trzy</u> <u>wyzwania</u>, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i formułuje propozycję rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady,</p> <p>– wyraża swoje stanowisko wobec stwierdzenia: <i>Nadużyciem jest utrzymywać, że partykularne interesy zwycięskiej partii zawsze odzwierciedlają rzeczywiste dobro suwerena</i> – i formułuje po dwa argumenty potwierdzające tę tezę i jej przeczące.</p>	<p>analizuje, rozstrzygając, czy dotyczą one procesu legislacyjnego, powoływania i funkcjonowania Rady Ministrów czy sprawowania wymiaru sprawiedliwości,</p> <p>– na podstawie materiału źródłowego (tekstu z podręcznika) wymienia <u>cztery</u> <u>wyzwania</u>, które wynikają współcześnie z trójpodziału władzy, i formułuje dwie propozycje rozwiązania problemów z przestrzeganiem tej zasady,</p> <p>– wyraża swoje stanowisko wobec stwierdzenia: <i>Nadużyciem jest utrzymywać, że partykularne interesy zwycięskiej partii zawsze odzwierciedlają rzeczywiste dobro suwerena</i> – i formułuje po trzy argumenty potwierdzające tę tezę i jej przeczące.</p>		
--	--	--	--	--	---	--	--	--	--